

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23999
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	137
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 137

WELL-NOURISHED
TO
WINDY-WEATHER

well-nourished condition

पुष्टि

f RV, etc ..

well-off

adj

धनिन्

RV, MBh, etc

— सुस्थित

f(आ)

MBh, Kāv, etc

— प्रातिष्ठित

ChUp, Hariv, etc

— पुष्टिमत्

RV, etc

— स्फीत

MBh, Kāv, etc

— सुधातु

VS — अव्यती

क

MBh 5.698 .

fancying one's self well-off

सुस्थितमन्य

Hit.

well performing religious observances सुचरितव्रत

Mn 11.116 .

well-ploughed सुकृष्ट AitBr, R, Pancat .

well-prepared adj सूपसंस्कृत Car - सुनिष्ठित

R - सुसंयत्त f(आ) Hariv. v.l. सुसम्पन्न-प्रयत्न

L - संश्रित सुपरिविष्ट
प्रयत्न VS, AV - संश्रित VS - (as a sacrifice)

स्वरंकृत R V .

well-prepared for a year संवत्सरस्वदित TS .

well-preserved adj परिरक्षित MBh, Kāv, etc .

well-raised adj समुच्छित MBh, Kāv, etc .

well-read adj ग्रन्थिन Mn 12.103— अधीतिन्

(gana इष्टादि), अधीत — पाठवन् Var .

one who has well-refined mind सुकृत्तात्मन R .

well-restrained adj सुसंयत Mn, MBh, etc .

well-roasted adj विनिष्ट R .

well-seasoned adj सूपसिद्ध Car - स्वीदित

VS, TBr .

well-seasoned for a year संवत्सरस्वीदित TS .

well-sheltered सुशरीर स्वच्छ

well-sheltered adj सुक्षय RV .

well-spoken adj स्वक्ल r - समञ्जनवत्

Samh p .

well-spoken adj प्रियप्राय .

' well-spoken of ' (of good fame reputation)

पुण्यश्लोक (आ) .

well-suited adj समुचित P, Mech, Inscr .

a well-surrounded place उपस्थः , , ,

or, etc .

40710

सुहृद-संग-संश्लेषः सुहृत्

(१००) मति

१० .

सुहृद-संग-संश्लेषः सुहृत् - शुद्धसुहृत्

१०० .

40711

well-trimmed hair सम्भाव्यः ॥

well-trimmed hair प्रवेष्टः ॥

well-versed in सुविदित

well-versed in सुमति अथ

आ) a Brāhman ~~worder~~ w. in the Sūtras

सुप्रतिष्ठातृसूत्र one so w. in the Vedas and Vedaṅgas as

so be able to repeat them अनुचान w. in doctrine

सुतन्त्र w. in sacred texts सुमन्त्रज्ञ

म. म. म. म. बहु श्रुत In, Th, etc.

22-11-21 - कूपजलम्, कूपोदकम् - कौपम्

' well-water drinker ' (N. of the author of Prayoga

॥ अथ ॥

सं. ११ मि. १०० मि. १०० मि. १०० मि. १०० .

सं. ११ मि. १०० मि. १०० मि. १०० मि. १०० .

well-wishing मङ्गलपाठकः

well-wishing हितैषिन्

40716

tell-wrapped up in सुसंवृत

instr or comp)

13, etc .

सुसंवृत सुसंवृत

काव = कृष्ण ११ (११११) लुटि

Kav, Pur, Rajat, etc

काव = माणविका ११ १.४.७२, १११ .

rept adj रुदित , वि, रुद - रुन्दित

Kathas 114.120 — रुष्ट

as it were (only in Veda and latter artificial lang-

uage) न ind .

west n पश्चिमा with or cc दिग् - प्रतीची

दिग् acc , प्रतीच्य (acc) - वारुणम्

वारुणः acc , वारुणी (acc) दिग्

प्रतीच्य - प्राचेतस (acc) आशा - अपरा L

अपरेण ind (with acc) KatySr .

being in the west प्रतीच्य being in the

अपर acc (acc) being in the west पश्चाद्य

प्रत्यगपवर्ग being in the

प्रत्यक्स्रोतस being in the

॥ पश्चात् ind AV, etc having the land turned towards the

॥ प्रत्यक्शिख्स् of the, to, प्रत्यक्शीर्षी was in the

॥ पश्चिमे ind var, पश्चिमेन i var, पश्चा

ind RV, AV, Br, पश्चात् ind AV, etc, वारुणे in the

॥ अपरम् in (bl) living in the w.

प्रतोच्य in the w. side अपरतः ind the

पश्चात्सद् in the w. side

॥ पश्चात्सद् ind so as to and in the w. प्रत्यक्सेस्थम्

ind Brahm together with the w. सापर in the

west पश्चिम (आ) n, , , acc .

west पश्चिमेन (with acc) Lat . ti .

पश्चार्धः पश्चार्धः पश्चार्धः पश्चार्धः

पश्चाद्भागः पश्चाद्भागः पश्चाद्भागः .

Western पश्चिम f(आ) a, ā, ī, etc.

Western adj पाश्चात्य, पाश्चात्य f(आ) MBh, P, Pañc,

पश्चिम f(आ) a, ā, ī, etc. प्रतीचीन f(आ) r—

प्रत्यक्ष f(आ) a, ā, ī, etc. अपाचीन f(आ) h

अपाङ्ग, अपाङ्गी, अपाङ्ग्य f(आ) r, अपाङ्ग्य,

अपाङ्ग, अपाङ्गी, अपाङ्ग्य f(आ) —अपर f(आ)—

अप्राचीन — पूर्वतर १(आ) — वारुण

१(इ) — चरम १(आ) — अवर

१(आ)

अपरान्तक १(इका)

अपरान्त प्रतीच्य (१००)

प्रतीच्यवाट प्रतीच्य

अस्तवृम् गयशिरस्

पश्चिमाचलः

पश्चिमाचलः

चरमक्षमाभृत् = , चरमाद्रि = , चरमगिरि =

चरमाचलः = $\frac{51}{52}$, चरमाचलः =

पश्चिमोत्तरपूर्व (pl) =

अपरपञ्चाङ्गः = , the point in the horizon

अपरस्वास्तिक्म the w. quarter प्रत्यग्दिश f AitBr,

, अपराशा , (residual)

वारुणी प्रत्यक्सरस्वली

पश्चिमाब्धुधि = वासन्तः

(= मलयानिलः) .

पश्चात् in , etc - प्रात्यक् in , etc -

पश्चात् in , etc - प्रात्यक् in , etc -

प्रात्यक् mfn US, AV, Br, An, etc - अपाक् ind RV,

प्रतीचीनशिखर

प्रतीचीनमुख

प्रत्यङ्मुख

पश्चान्मुखवाशुत

प्रतीचीन

उपोत्त - उपोत्त आनूप - पुषित

स्तिमित - तिमित - ओल, ४

ओल - अवान - श्राण - कृत

becoming thoroughly समुन्दनम् becoming w.

प्रकृदवत् - विष्मिन् - उत्कृष्टः

उपस्नेहः - उपस्नेहि^३ति

तेमः - किन्नत्वम् - कृदन्मावः Valerac dress-

आद्रवासस - विदः

10, 11 the face w. the ears प्रसक्तशुमुख

f(2) 12 the feet आद्रिपाद

कुंदन the, विष्मिन् the निःस्नेह

f(आ) 13, अकिर्तिन the

clothes आद्रिवस्त्रता 14.15 clothes संक्लिन्न

सुख, the, समुन्त the स्वाद्रि

परिक्लिन्न the स्नानवस्त्रम्,

स्नानवासस the the

अभिषेकाद्रिशिरस the प्रावृष the

w. with saliva लालाकिन्ना Bhartr .

to be wet क्लिद् cl 1 क्लिद्यति (to be)

क्लिद्यते (to be) धातु, 14.11, स्तिम्, स्तीम्

cl 1 स्तिम्यति, स्तीम्यति धातु 14.12, श्विद्, श्विद्

cl 1 श्वेडते, श्वेहते धातु 14.13, cl 1 श्विद्यति धातु p

20.13, शुन् cl 1 शुच्यति, शुच्यते धातु 2 .

, क्रूय् cl 1 क्रूयते ind p क्रूयित्वा on 26.

207) Dhātup 14.14 to grow w. पर्ष् cl 1 पर्षते

14.12 v.1. वर्ष, स्पृष् .

vb = आसिच् आसिच्छति, आसिच्छते

BhP, Kathas, etc ७ अभिषिच् P rarely (e.g. MBh 7.15/3,

1.1.1.2, etc, अभिषिच् caus ७, निषेच-

caus निषेचयति, caus समाभिषेच समाभिषेच्छति

उद् cl 7 उन्नति, cl 6 उन्दति, उन्दते

, 4, caus, उन्नति, उन्नति, उन्नति, etc, अभ्युद्

, समुद् (समुन्द) समुन्नति caus, caus, व्युद्

व्युन्नति, caus, उपोद् उपोन्नति - उक्ष

cl 1 उक्षति, उक्षते, caus, व्युक्ष

व्युत्सते 10.90.2 — क्लिद् caus क्लेदयति

.22, caus 1.6.3, 3.7.1, प्राक्लिद् caus प्रक्लेदयति

dar — प्रुष् cl 1 पुष्णाति, प्रुष्णुते , , , cl 1

(ca) प्रुषायति, प्रुषायते , cl 1 प्रुष्णाति — डीक्

सीक् cl 1 ba 1.1 डीकते , ba 1.1 —

निमिह् निमेहति , , उपमिह् caus उपमेहयति

BhP 6.16.32 .

II तीम् cl 4 तीम्यति, तिम् ca 3 तीमयति

Divyav 19 — घृ cl 3 जिघर्ति (cl 1 घरति

1. 25.40, 26.10, 27.10, 28.10, 29.10, 30.10, 31.10, 1.11, 2.11, 3.11, 4.11, 5.11, 6.11, 7.11, 8.11, 9.11, 10.11, 11.11, 12.11, 13.11, 14.11, 15.11, 16.11, 17.11, 18.11, 19.11, 20.11, 21.11, 22.11, 23.11, 24.11, 25.11, 26.11, 27.11, 28.11, 29.11, 30.11, 31.11, 1.12, 2.12, 3.12, 4.12, 5.12, 6.12, 7.12, 8.12, 9.12, 10.12, 11.12, 12.12, 13.12, 14.12, 15.12, 16.12, 17.12, 18.12, 19.12, 20.12, 21.12, 22.12, 23.12, 24.12, 25.12, 26.12, 27.12, 28.12, 29.12, 30.12, 31.12, 1.13, 2.13, 3.13, 4.13, 5.13, 6.13, 7.13, 8.13, 9.13, 10.13, 11.13, 12.13, 13.13, 14.13, 15.13, 16.13, 17.13, 18.13, 19.13, 20.13, 21.13, 22.13, 23.13, 24.13, 25.13, 26.13, 27.13, 28.13, 29.13, 30.13, 31.13, 1.14, 2.14, 3.14, 4.14, 5.14, 6.14, 7.14, 8.14, 9.14, 10.14, 11.14, 12.14, 13.14, 14.14, 15.14, 16.14, 17.14, 18.14, 19.14, 20.14, 21.14, 22.14, 23.14, 24.14, 25.14, 26.14, 27.14, 28.14, 29.14, 30.14, 31.14, 1.15, 2.15, 3.15, 4.15, 5.15, 6.15, 7.15, 8.15, 9.15, 10.15, 11.15, 12.15, 13.15, 14.15, 15.15, 16.15, 17.15, 18.15, 19.15, 20.15, 21.15, 22.15, 23.15, 24.15, 25.15, 26.15, 27.15, 28.15, 29.15, 30.15, 31.15, 1.16, 2.16, 3.16, 4.16, 5.16, 6.16, 7.16, 8.16, 9.16, 10.16, 11.16, 12.16, 13.16, 14.16, 15.16, 16.16, 17.16, 18.16, 19.16, 20.16, 21.16, 22.16, 23.16, 24.16, 25.16, 26.16, 27.16, 28.16, 29.16, 30.16, 31.16, 1.17, 2.17, 3.17, 4.17, 5.17, 6.17, 7.17, 8.17, 9.17, 10.17, 11.17, 12.17, 13.17, 14.17, 15.17, 16.17, 17.17, 18.17, 19.17, 20.17, 21.17, 22.17, 23.17, 24.17, 25.17, 26.17, 27.17, 28.17, 29.17, 30.17, 31.17, 1.18, 2.18, 3.18, 4.18, 5.18, 6.18, 7.18, 8.18, 9.18, 10.18, 11.18, 12.18, 13.18, 14.18, 15.18, 16.18, 17.18, 18.18, 19.18, 20.18, 21.18, 22.18, 23.18, 24.18, 25.18, 26.18, 27.18, 28.18, 29.18, 30.18, 31.18, 1.19, 2.19, 3.19, 4.19, 5.19, 6.19, 7.19, 8.19, 9.19, 10.19, 11.19, 12.19, 13.19, 14.19, 15.19, 16.19, 17.19, 18.19, 19.19, 20.19, 21.19, 22.19, 23.19, 24.19, 25.19, 26.19, 27.19, 28.19, 29.19, 30.19, 31.19, 1.20, 2.20, 3.20, 4.20, 5.20, 6.20, 7.20, 8.20, 9.20, 10.20, 11.20, 12.20, 13.20, 14.20, 15.20, 16.20, 17.20, 18.20, 19.20, 20.20, 21.20, 22.20, 23.20, 24.20, 25.20, 26.20, 27.20, 28.20, 29.20, 30.20, 31.20, 1.21, 2.21, 3.21, 4.21, 5.21, 6.21, 7.21, 8.21, 9.21, 10.21, 11.21, 12.21, 13.21, 14.21, 15.21, 16.21, 17.21, 18.21, 19.21, 20.21, 21.21, 22.21, 23.21, 24.21, 25.21, 26.21, 27.21, 28.21, 29.21, 30.21, 31.21, 1.22, 2.22, 3.22, 4.22, 5.22, 6.22, 7.22, 8.22, 9.22, 10.22, 11.22, 12.22, 13.22, 14.22, 15.22, 16.22, 17.22, 18.22, 19.22, 20.22, 21.22, 22.22, 23.22, 24.22, 25.22, 26.22, 27.22, 28.22, 29.22, 30.22, 31.22, 1.23, 2.23, 3.23, 4.23, 5.23, 6.23, 7.23, 8.23, 9.23, 10.23, 11.23, 12.23, 13.23, 14.23, 15.23, 16.23, 17.23, 18.23, 19.23, 20.23, 21.23, 22.23, 23.23, 24.23, 25.23, 26.23, 27.23, 28.23, 29.23, 30.23, 31.23, 1.24, 2.24, 3.24, 4.24, 5.24, 6.24, 7.24, 8.24, 9.24, 10.24, 11.24, 12.24, 13.24, 14.24, 15.24, 16.24, 17.24, 18.24, 19.24, 20.24, 21.24, 22.24, 23.24, 24.24, 25.24, 26.24, 27.24, 28.24, 29.24, 30.24, 31.24, 1.25, 2.25, 3.25, 4.25, 5.25, 6.25, 7.25, 8.25, 9.25, 10.25, 11.25, 12.25, 13.25, 14.25, 15.25, 16.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 21.25, 22.25, 23.25, 24.25, 25.25, 26.25, 27.25, 28.25, 29.25, 30.25, 31.25, 1.26, 2.26, 3.26, 4.26, 5.26, 6.26, 7.26, 8.26, 9.26, 10.26, 11.26, 12.26, 13.26, 14.26, 15.26, 16.26, 17.26, 18.26, 19.26, 20.26, 21.26, 22.26, 23.26, 24.26, 25.26, 26.26, 27.26, 28.26, 29.26, 30.26, 31.26, 1.27, 2.27, 3.27, 4.27, 5.27, 6.27, 7.27, 8.27, 9.27, 10.27, 11.27, 12.27, 13.27, 14.27, 15.27, 16.27, 17.27, 18.27, 19.27, 20.27, 21.27, 22.27, 23.27, 24.27, 25.27, 26.27, 27.27, 28.27, 29.27, 30.27, 31.27, 1.28, 2.28, 3.28, 4.28, 5.28, 6.28, 7.28, 8.28, 9.28, 10.28, 11.28, 12.28, 13.28, 14.28, 15.28, 16.28, 17.28, 18.28, 19.28, 20.28, 21.28, 22.28, 23.28, 24.28, 25.28, 26.28, 27.28, 28.28, 29.28, 30.28, 31.28, 1.29, 2.29, 3.29, 4.29, 5.29, 6.29, 7.29, 8.29, 9.29, 10.29, 11.29, 12.29, 13.29, 14.29, 15.29, 16.29, 17.29, 18.29, 19.29, 20.29, 21.29, 22.29, 23.29, 24.29, 25.29, 26.29, 27.29, 28.29, 29.29, 30.29, 31.29, 1.30, 2.30, 3.30, 4.30, 5.30, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 1

धारयति ॥ १२.१ ॥ - मिष् cl 1 मेष्ति

1.1 - निन्व् ॥ 1 निन्वति ॥ 15.21, 22

सिन्धु ।

to get along अनूद

क्रिद् - क्रिद्यति क्रिद्यते

सु, त्त, प्रकृिद् प्रकृिद्यते

उपस्निह उपस्निह्यते

प्रसिद् प्रसवेदो , स्तिम् , स्तीम् स्तिम्यति

, स्तीम्यति ^{hācup 6.17}, तिम् ^{cl 1} तिम्यति

तिम्, तीम्यति, पृष् ^{cl 1} पृषते (^{hācup 10.}

12, v.1. ^{car वर्ष}), पृष् ^{cl 1} पृष्णाति I,

शृघ ^{cl 1} (^{hācup 10.21, 20.61} शर्धते, शर्धते

^{to make wet} उपक्लिद् ^{caus} उपक्लृदयति ^{car};

प्रक्लिद् ^{caus} प्रक्लृदयति ^{car}, क्रूय ^{caus}

क्रोपयति (^{Pan 7.3.36 + 66}) ^{car 7.14} (^{on 1.1.1})

आर्द्रय ^{car} आर्द्रयति ^{car}, आर्द्रोक्

wether n पेत्वः RV, AV, VS, TBr .

elness n आद्रिता, आद्रित्वम्, आद्रिम TBr

1.1.1, आद्रिभावः — कृदः RV, AV, VS, TBr,

RV, प्रकृदः, विकृदः RV, परिक्लृदः —

स्निह् RV, स्नीहीत RV-समुन्दनम् L—

ओद्यन् RV-द्रवता (RV, AV, VS, TBr, द्रवत्वम्

RV, द्रवत्वकम् (RV, AV, VS, TBr) — स्तेम L .

excessive wetness संक्लेदः

, Moriv, etc .

wetnurse n क्षीरधात्री Buddh L .

सिक्त TS, etc., - अभिषेचन TS, etc., -

आफुत TS, etc., - सोपस्वेद TS, etc., -

स्नपित L - उन्त TS, etc., - वोजित TS, etc., -

(r.1.) वेजित .

व्युत्त TS, (esp. with holy water)

सम्प्रोक्षित TS, etc., - fluid excretion (of an insect)

अवमुत्रित TS, etc., - (bird) अवप्रस्नुत,

अवप्रस्नुत KātySr .

अकरोद्य

having wetted आफ्माव्य ind p .

having and कृदक , उल्केदिन C r , प्रकृदन,

प्रकृदिन् , परिक्लेदिन् सुवर्ण !

आसेकः आसेकः, प्रसेकः

आसेचनम् - अभ्युक्षणम्

उदनम् - आस्रावः - उदनम्

उपोन्दनम् - ओदम्

गरम् - गरणम्

the act of well wetting व्युदनम् VS .

so as to wet the clothes (rain) चैल्लकोपम्

the clothes are thoroughly wet

वस्त्रकोपम्

a kind of pale तिमि in , early 4th , Varanasi

etc . तिमः L. 101 .

' 101 ' (101) गुल्मः -- उमः I .

about the early days गुल्मतरपण्य in comp)

101 . 101 .

what किम् ind, कः, का, किम्, किमिव--

यद् etc - अयो, अय ind अया ind,

अथवा ind, अथवा ind.

at what time ? कदा ind RV, Bh, Pancat, etc

be similar to किमीय ind as, यदीय ind Indon,

also, by w. केन ind ind, etc.

contrary to w. should be the case अथवा अतीत्यक ind

rat on fan 2.1.10 from w. यतः ind, etc from.

on are कुतः ind, etc ind.

o. 111 कदर्थ min 10.1.6 in o. 111

कथम् in , कथंकारम् in Unit, Sis 2.52 , कथा

i , कुतः in Unit, o. 111 , कुतस्तारम् in

1.11 , यथातथा in Unit क in ,

यतः in Unit, o. 111 like . किंवल in Unit o. 111

o. 111 description ? कीदृश in Unit o. 111

in Unit o. 111 like in Unit o. 111

o. 111 कीदृश in Unit o. 111 10.1.6 , o. 111

in , o. 111 , कीदृश in Unit o. 111 10.1.6 , o. 111

, क्रीड, etc , क्रीड m(ई, अ) n, कथंभूत

क्रीड m(ई, अ) n क्रीड m(ई, अ) n

क्रीड m(ई, अ) n यावत्क्रियच्च 8.7.13, SBr of

w. shape क्रीड m(आ) n MBh 1.1327, Pāṇcat, Heat ,

क्रीडग्रूप m(ई, अ) n m(ई, अ) n (i.e. it is done)

क्रीड m(ई, अ) n (i.e. it is done) m(ई, अ) n

क्रीड m(ई, अ) n (i.e. it is done)

क्रीड m(ई, अ) n (i.e. it is done)

8.7, SBr, Pāṇ 3.1.13, Vārtā 1, Pat m(ई, अ) n यन्तु

(1st part of the ...)

किम् (with inter or intra) कोऽर्थः

lit कीदृश mf (3, 4) n (Jan 6. .90)

Pancat, etc , कीदृश mf (Jan 1.13.90) 10.1 8.1 ,

1, 2, 3, etc . more (...) किं च

state कथंता more, कथंभावः

किं नाम mf RV, Kāv, etc . कीदृश

w. wishing किंयु mf RV 3.33.4 .

यद् , यत् किंच

किञ्चित्क किञ्चित्क 2.3 .

यच्च किञ्चित्सर्वग
तम्भूमे

यादृश तादृश यादृश - तादृश

यतोयतः यत्र

क्वच, यत्र क्वचन न कथंचित्

यत्र तत्र, यस्मिंस्तस्मिन् 3.50, 3.50, 1.14

यत्रतत्रापि , यस्मिन् कस्मिन् in w. degree in

यथा - यथा - तथा - तथा

in, 13th Natl 8.14,

यत्र तत्रापि 1.1.1, 2.1.1 3.1.1 4.1.1

यावत्तिथि — 1.1.1 योयः

w. - that यत्किञ्चिद् - तद् in .

यत्रैकापि 1.1.1, 2.1.1, 3.1.1, 4.1.1

यत्र क्वच 1.1.1, 2.1.1, 3.1.1, 4.1.1, यत्र क्वचन 1.1.1, 2.1.1, 3.1.1, 4.1.1

यथा कयाचिद् विधया 1.1.1, 2.1.1, 3.1.1, 4.1.1 यादृक् - कीदृग्

Comm on Kāṭya to w. place यत्र क्वचन .

wheat = गोधूमः (generally गोधूमाः n pl) 70,

Ter 1, Ter 5.13.14, śāṅkhār, 11n, etc, गोधूमः L, धूमः

L - बहुयुग्धः L - निस्तुषक्षीरः, निस्तुषक्षी^{दिन} L - - रसालः L

- अपूपः L - सुमनः L, सुमनस् L - यवनः L -

मलेच्छभोजनम् L, मलेच्छभोज्यम् - भूजम्बु, भूजम्बू - ,

गोरक्षजम्बू L - गन्धविल्वकः L - प्रवरः L .

fried stalks of wheat (consist of a stalk) उम्बो

1000, उम्बिका 1100 the stalk of wheat कणिकः 1000

काणिकः L, वल्लः V. 1000, 1000, (the stalk of wheat)

resembling a small mushroom and the grains are pearl गण्डू

मौक्तिकः = , श्वेतगोधूमः = , सितशिम्बिकः =

गोधूम = (ई = बिल्वार्द्र) = 1.7

of w. straw गोधूम = (ई = बिल्वार्द्र) = 1.7

1.7 = 1.7 कणिकः = ,

कणिका, = कणिका = 1.7

गोधूमजम् = उतुम्बा High w.

of w. fried over a fire of wet grass उतुम्बा High w.

fine wheat-flour ओकुलः

wheat-flour = गोधूमचूर्णम् - समिता

४७

fine wheat-flour समीदा

fine wheat-flour सामित

श्रमाद्य el 1 (Sh. 1.4.1) श्रमाद्यते

(sp. also श्रमाद्यति) (1st) Sh. 1.4.24, 25 .

परिवृत् परिवर्तते (sp. also परिवर्त
ति

IV, etc to ... परिपत् परिपतति IV, etc .

wheel (as of a carriage) n चक्रम्

अध्याय २२ अध्याय २२) २२, २२, - चक्र

— मण्डलम् (२०००) मण्डलः अर्धचादि ३ गोशदि

॥ १० - रथावयवः ॥ ४ ॥ रथपदम् ॥ ५ ॥ पादः ॥ ६ ॥

1- वृत्र 2- सुनाभिम् , सुनाभकम् , नाभि

५- कटक; कटकम् - केशवार्जुनम् - अक्ष. - अरिन्

n, अरि n top - अच्छूरीका, अच्छूरी - अप
स्करः

पृ. १००. १४० - दृ.मः पृ. १११, Col-इ.मू = , इ.मू

all that holds a wheel together चक्रबन्धः

bearing a w. चक्रधर — or — Pañcat 543. ¹⁰ ff, चक्रधार ¹¹

— — — — चक्रिय — 27 1 .80.4 , चाक्र

— , चाक्रिक — ' — ' (the circle of

the universe) ब्रह्मचक्रम् (verse the curve of पार्श्वम्

(— पार्श्वः — अर्धचार्दि ifc fआ) W an excellent w.

(one of the 7 treasures of a king) चक्ररत्नम् Dharma 35

the gift of a w. made of gold representing universe, offer

ed to Brāhmins विष्णुचक्रम् a great w. महाचक्रम्

MBh having a great w. ' (N. of a Dānava) महाचक्र MBhiv

(7.1. महावक्त्र) having w. 100 उच्चाचक्र MBhiv

of a well) AV 8.31.13 ' having w. with eight spokes '

(2. of Tānjugāri) अष्टाचक्रवत् MBhiv having one

w. (1st of the Sun's chariot) -राक्षचक्र MBhiv (आ) MBhiv

1.164.2, AV 9.9.2, 10.9.7 having the feet marked with a w.

चक्राङ्कितपाद MBhiv 1.65 having the hands w. 2 श्याङ्गि
यन

MBhiv having the palms of hands and feet marked with a w.

(one of the 32 signs of perfection) -चक्राङ्कितपाणिपादतत्त्व

Dharm. 23 ' havia or turning the v. of the law ' (the N.

of Hadda) धर्मचक्र: 1. Having the, the Svastika

and the Maṇḍyavarta emblem ' (१. ० Buddhi) चक्रस्वरत्नक

नन्दशर्तः Divyav 'holding the w. of the law' (a kind of)

or Jain) धर्मचक्रवर्त्तु- m 1 like a y. चक्रवर्त्तु ind 1

a kind of tumbler who exhibits tricks with a w. चकिन्

in the noise of (the folly of) हल. नेमिशब्दः पिप्प

नेमिनिनाहः Nm, नेमिघोषः Nicch, नेमिध्वजः Venis,

नमिस्वनः MBh 'one who sets ~~the~~ golden w. in

notion ' (a ring) सुवर्णचक्रवर्तिन् in Buddh the part of a

w. called Upādhi औपधेयम् Kāty on Pāṇ 5.1.13 the part of

the w. between the nave and the circumference उपोधि in

RV 8.30.4, AV 6.70.3, 17th, a potter's w. चक्रम (Vedic

rarely in अर्धर्चादि) 'Br 11, Tājñ 3.143 , दृष्टारः L

relating to a w. and to a drum चक्रदुन्दुभ्य mfn Kātyār 4.3.1

13 resembling a w. चक्रक mfn W the rim of a w. परिवेश-
नम्

18th (also written परिवेषण) , उपक्रमः Root परि-

ing the form of a w. (tail of a serpent) रथर्वी mfn AV

10.4.5 to be with a w. सचक्रम् ind in 6 .3.31, ch

turned on potter's w. चक्रवृत्त mfn MaitrS 1.8.3, Āpār 6.4.7

a w. for drawing water चार्घटीयन्त्र ^{चक्रम्} Shakas a w. for raising

water जलयन्त्र-चक्रम् Subh a w. for raising water from well

अरघटः Pancat, अरघटकः L, कूपचक्रम् Up, कूपलोद्वाहन-
म्

Gal, कूपयन्त्रम् Kricch, कूचक्रम् IV 10.102.11 (PL)

) a w. made of gold representing the universe विश्वचक्रम्

He t the w. of a king's chariot राजचक्रम् IIIh the w. of

fortune (sometimes regarded as a weapon) कालचक्रम् R

a w. of Indra's car श्रीचक्रम् L the w. of monarch's char-

iot rolling over his dominions - चक्रम् Tājñ 1.265, MBh 1.13,

MBh 9.22.72, VP the w. of mundane existence संसृतिचक्रम्,

संसृतिचक्रवालम्

the w. of the law धर्मचक्रम् MBh, Buddh, Jain

the w. of the Sun's chariot - चक्रम् (Ved rarely in E

अर्ध-चोदि) RV the w. of the world संसारमण्डलम् Śis, Śank

the w. of time (time represented as a w. which always turns

round) कालचक्रम् MBh, Hariv, etc the w. of time - चक्रम्

(Ved rarely in E अर्ध-चोदि) RV a w. worked by the feet

for raising water from the well पादावर्तः I the world

compared to a w. सेसारचक्रम् KaitrUp .

to cause the wheel of kings chariot to roll over the

earth राजचक्रम् प्रवृत्तं caus .

any wheel carriage चक्रयानम् L .

wheel-chari (for cripples) पथम् Siddh .

moving about in a wheel-chair पीठसर्प mn, पीठगः.

mn, पीठसर्पेन् mn VS .

wheeled adj चक्रवत् Pāṇ 8.3.12, H's, सचक्र

f(आ) 12h, -चक्रवत्

(Pāṇ 8.2.12) TāṇḍyaBr, ĀśvŚr,

ŚāṅkhŚr, KātyŚr, Lāṭy .

' wheel-footed ' (a carriage) -चक्रपादः .

40763

wheelless adj

निचक्र

AitBr, EBh .

wheeling in flight

प्रतिगत

mfn W .

' wheel-limbed ' (a carriage) - चक्राङ्गः

L .

' wheel protectors ' (two men whose business it is

to preserve the wheels of a carriage from damage) - चक्रगो
स्तारौ

m du IBh 7.1627, - चक्ररक्षौ IBh 1.4.6 .

wheelwright n स्थकारिः AV, VS, Br, etc — यानकरः

VarBrS — स्थपति m MBh, R, etc — सूतः L — (prob)

वाहनकारः .

a wheelwrights workshop वाहनशाला Lalit .

following the track of a person's wheels नेमिदृति

mf n bagh ~~x~~ furnished with w. चक्रवत् mf n Pāṇ 8.2.12, Kās ,

चक्रीवत् mf n (Pāṇ 8.2.12) TāṇḍyaBr, ĀsvŚr, ŚāṅkhŚr,

KātyŚr, Lāṭy having a hundred w. शतपद्, शतपाद् mf (अदी) n

RV having a thousand w. सहस्रवर्तेनि mf n having beautiful

w. सुचक्र mf n AV, MBh having eight w. अष्टाचक्र

mf (आ) n AV having golden w. हिरेण्यनेमि mf n RV having no

(legs i.e.) ~~w.~~ (said of a chariot) विजङ्घ mf n MBh, ~~hav~~

ing no w. चक्र mf (आ) n BṛhP having no w. and pole

विजङ्घाकूबरं mfn IBh (v.1. विजङ्घाङ्घिबरे) having

rapid w. द्वचक्र mfn RV 3.34.18 having seven w.

सप्तचक्र mfn RV h̄yin two w. उभयवर्तिनि mfn TāndBr

having w. चक्रिन् mfn L , सप्तचक्र mf(आ)n IBh , (a

cart)अरावन्, अरवत् m (Ludwig)RV 7.68.8, छदिन्

mfn ifc Bhp 3.21.18 having w. on both sides उभयतश्चक्र

mfn AitBr 5.33.4 having wide w. (as a carriage) उरुचक्र

mfn RV 9.39.4 the rattling of w. संकीडितम् impers a road

of w. चक्रपथः IBh .

40768

wheeze vb घुरघुराय Nom घुरघुरायते Car,

Susr 1.28.4, Kād 3.571, BnP 330.17 .

wheezing n प्रतिक्षुत्तम् W .

when यदा ind RV, etc यत्र ind RV, etc

- यद् RV, etc - यद्हि ind TS, AitBr, BhP - चेद्

RV 7.74.4, 8.79 .5, 10.109.3, AV 5.17.8 .

at any time when ~~then~~ then यदा-तदा (both repeat-

ed or the verb being repeated) Hit since w. यतः ind

(also with प्रभृति) MBh, Kāv, etc .

when कदा ind RV, Bh, āncat, etc - कर्हि

ind Pāṇ 5.3.21 - कुत्र ind RV, etc .

when about कदा नु खलु 1Bh 3 w. indeen कदा नूनम्

w. indeen + then indeed गदैव - तदैव Śak .

whence यतः ind RV, etc, यद् RV, etc .

whence कुतः ind RV, etc-कथम् ind कस्मात्

ind MBh, R, Śak, Pañcat, etc — केन instr ind MBh 13.

B167, R 6 .12.4, किम् ind कथा ind (Ved for

कथम् Pāṇ 5.3.26) RV, AV 8.1.16, TS, etc .

coming from whence (i.e. not possible) कुतस्तत्र

whencesoever यतोऽयतः, यतएवकुतश्च. •

यदा-यदा

whenever यदा यदा - तदा तदा (with

repeated verbs) यत्र कूच, यत्र क्लृप्तन BhP 5.21.9

यावत्

यदा ind RV, etc यदा कदा RV यदा कदा च /

ind यर्हि ind TS, AitBr, BhP •

where यत्र ind (in Veda also यत्रा)RV, etc

येन ind MBh, Kāv, etc यतः ind AV, etc .

where being यत्रत्य mfn Mālatīm, BhP w. dwelling

यत्रत्य mfn Mālatīm, BhP .

where कुत्र ind RV, etc, क ind RV, कुतः

ind R 7.23.3, क ind RV 5.1 .1, क, कुह ind RV,

कुहया ind RV 8.24.30, कुविद् ind (gana चादि)

RV 4.51.4 .

being where कृत्य mfn Pāṇ 4.2.104 , Pat

कृत्यक f(इव) Vop 4.7 coming from w. कुतस्य

mfn Uttarar, Prasannar from w. कुतः ind RV, etc up to

w. आ कुतः Pat w. active कुहयाकृति mfn ŚāṅkhBr 22.

8, (voc) w. ~~xxx~~ at all कुविद् ind (gana चादि)

RV 4.51.4 w. being कस्थ mfn Pat on Śivas 2, Vārtt

3 w. born कजन्मन् mfn MBh 1.7114 w. dwelling

कवनिवास mfn MBh 1.190.31 w. indeed क नूनम् w. is

this ? w. is that ? (omplying excessive incogruity)

कुत्र-क

क-क / MBh,R,etc w. living or residing कुत्रत्य

mfn BpP,Daś w. (this) w. (that) i.e how distant or

different is this from that. how little is this consistent

with that ? कुत्र-क BpP 7.9.25 .

whereas यदर्थम् यदर्थे ind MBh, Kāv, etc यहि

ind TS, AitBr, BrP इतरद् ind Subh .

whereb याभिस ind RV 8.1.8 .

whereever यत्रयत्र, यत्रक्वापि

Bhartr̥ 3.91,

यत्रूक्त्य ऽBr, ChUp, Lāṭy, BhP यत्र न-व-च, यत्र

कुत्रचिद्

क्व-चन, कुत्रापि / Pañcat, MarkP यत्र ind (in

Veda also यत्रा) RV, etc कुत्रचिद् ind RV 1.184.1 .

सिन्

whereever abiding यथानिवा / mfn R w. arisen

यत्रोद्भूत mfn Kāvyaḍ w. being कुत्रचिद्विद् mfn RV 7.2

कुत्रचिद्

32.19 w. dwelling यथानिवासिन् mfn R w. at be यत्र /

l

Comm on KapS 1.69 w. one likes यत्रेच्छन् mfn MBh w. one

तत्र तत्रापि

pleases यत्रकामम् ind ऽBr w- there यत्र क्व नापि /

wherefore 1 यतः ind R, BhP, यानिभिन् ind R, M̄rkP,

, यत्कारणम् ind M̄rkP येन ind MBh, R, Kathā यास्मिन्

कारणे .

2 यदर्थम् यदर्थे ind MBh, Kāv, etc, यत्कृते ind

MBh, Kathās यद् RV, etc .

wherefore 1 कुतः ind Lāṭy, etc कस्मात् ind

MBh, R, Śak, Pañcat, etc कं हेतुम् को हेतुः Pāṇ 2.2.23, Pat.

2 किमर्थम् ind ŚBr 14, MBh, etc किं कार्यम्

किम् ind कुतः ind Pañcat, Hit .

wherefore then किमङ्ग RV without a w. अकस्मात्

ind .

where-from कस्मात् ind MBh, R, Śaṅg, Pāṇcat, etc .

wherefrom यतः ind RV, etc .

wherein यत्र ind (in Veda also यत्रा)RV,

etc .

whereof यतः ind RV,etc .

wheresoever

कुत्रापि, कुत्रचिद्

Pañcat, MärkP

कुत्रचिद् RV कुत्रचिद् R, etc .

wheresoever produced सर्वज mf(आ)n ĀpŚr .where to कुत्र ina RV, etc, कुतः ind Bhr 8.

Bhp/1.17.36

ति
whet vb निशो, निश्य/ Nir 4.18, निशि, निशि शति

शो cl 3 शिशति, (accord to Dhātup 26.36

also cl 4 श्यति) RV, Av. Hariv शान् only in desid

शीशांसते Dhātup 23.26 - क्षणु cl 2 क्ष्योति (Dhātup

24.28) AV 5.20.1, संक्षु, संक्ष्युते (Pān 1.3.65) ShadvBr,

Bhatt, प्रक्षु (only pf प्रक्षुः) Bhatt - युद्

caus -चोदयति rarely -चोदयते RV 6.47.10, 9.50.1, 10.

120.5 .

to whet thoroughly संशो सांशिशति सांशिशते

^c
(one संश्याति RV 1.130.4)RV, TS, ŚBr to w. thoroughly

one's own weapons संशो, सांशिशति .

whether यद्वा Kāv, Rājat, यदि .

whether not यावन् न w. — or यदि - यदिवा,
 यदिवा - यदि वा, यदिवा - वा, वा - यदिवा
 यद्वा - यदि वा w. — or not यदि वा -

न वा, यदि न वा w. --or-- or -- yet वा - यदि वा

यदि वा - तथापि.

whether किंवा Śak, Pañcat, etc किंतराम् ind,

किंतमाम् ind (a particle of interrogation used

in direct and indirect questions) क्विद् ind (gana चादि)

RV, AV, ŚBr किस् ind RV 10.52.3 .

or whether किंवा Śak, Pañcat, etc w. indeed ?

(a stranger interrogative than kim alone) किंनु MBh, R,

etc w. of many किं तमाम् ind w. of the two किंतराम् ind,

क्तरः कतरा कतरन् w. -- or कशा कशा TS 2.6.1.7 .

whetstone n शाणः Kāv, Rājat शाणा, शाणाश्मकम्

शाणाश्मन् n Kāv, शाणोपलः Kāv, शानः L, +

निशानपट्टः Dharmas — तेजनी (g गोराट) L

क्षणात्रम RV 2.39.7 (esp one for sharpening spindles)

३ सामकः L .xx

a small whetstone for sharpening spinolles or needles

लर्कशानः सामरः L .

whetted adj निशशात Kāv, Pur, etc , शात

Kathās, Rājat , शानित Kāv, शान्त L शाणित L,

शित RV, etc संशित ŚBr (arrows) तेजित

MBh 5f, उत्तेजित, क्षुत्त ŚBr 6 - शुद्ध W

आयस्त ,

to be whetted शानीय Pat .

ⁿ
whetti निशाणम् / Dhāt, Vop-तेजनम्

Dhātup, उत्तेजनम् उत्तेजना Śis .

whey मस्तु n Suśr-दधिमण्डः Rasar-कटुम्

L .

having whey as liquid (an ocean) दधिमण्डोद् Bhp 5,

दधिमण्डोदक mfn MBh 6.4.43, VP 2.4.57f w. and curds

मस्तुमिक्षे f du MW w. from which the curds have been

separated वाजिनम् W .

which यद् RV, etc यक् mf(आ)n RV, VS .

at which time यर्हि ind TS, AitBr, BhP belonging

to w. यदीय mf n Inscr, Rājāt, BhP by means of w. or by w

or by w. way येन ind RV, etc for w. reason यतः ind

R, BhP from w. यतः ind RV, etc from w. time forward

यतः ind MBh, Kāv, etc h^aving w. measure यावन्मात्र

mf(आ)n ŚāṅkhBr, Kum, Heat in consequence of w. येन ind

MBh, R, Kathās in w. case यत्र ind RV, etc in w. direction

येन ind MBh, Kāv, etc in w. manner यथा ind RV, etc

येन ind Pārg., Mn in w. of many ways यमथा ind

ŚBr in w. of the two places यतरत्र ind MaitrS in w.

fo two ways यतरथा ind ŚBr in w. place यत्र ind

(in Veda also यत्रा) RV, etc in w. place abiding यत्रस्थ

mf n MBh in w. way यथा ind RV, etc , यद्वत् ind MBh, Kāv

etc moving in w. direction यद्रियम् mf n TS, यद्गयम्

mf n MaitrS of w. size यावन्मात्र mf (आ) n ŚāṅkhBr, Kum, Hcat

on w. account येन ind MBh, R., Athās on w. occas-

ion यत्र ind RV, etc originating from or in w.

यतोमूल mfn R produced from w. यतोजा mfn VS यतोद्भव

mfn Hariv relating to w. place यत्रत्य mfn Mālatī, Bhp

कारणम्

that very reason w. यत् तत् [En 1.11] to w. place यत्र

ind (in Veda also यत्रा) RV, etc w. of many यतम

mfn RV, AV, Br w. of two यतर mfn RV, AV, Br, Up with w.

view यत्काम्या ind ŚBr .

which क (कः का, किम्) .

in which case कुत्र ind RV, etc in w. direction

कुतः ind Bhp 8.19.34 in w. of two manners or ways

कतरथा ind ShadvBr on w. of the two sides कतरतः

स्मे

ind ŚBr 6 to w. these two तयोः कतम / ~~which~~ w. of many

कतरत्

कतमत्

कतरः, कतरा /, कतमः, कतमा / w. of two कतरः,

कतरा, कतरत्, कतमः, कतम, कतमत .

whichever यद् RV, etc .

from whichever यतोयतः .

whichsoever यद् तद् .

a whiff of doubt संदेहगन्ध IN .

after a little while क्षणान्तरे loc ind Pañcat, Kathās

a good w. सुचिरम्, सुचिराय, सुचिरेज a short w. प्रदेश

(ifc f आ) .

while यावत् ind Kathās 26.23 यर्हि ind

TS, AitBr, BhP .

while not यावन् न .

to while away the night क्षयां क्षिप् Kathās 55.154,

92.84 to w. away (the night) क्षयां क्षिप् caus Kathās

56.75 to w. ~~xx~~ away the time कालं क्षिप् Kathās 55.154,

92.84 .

40797

whilst

यावत्

ind

ind

इतरद्

ind Subh .

whim n विभ्रमः (ifc f आ) MW - मनोलील्यम् Hit

दुर्ग्रहः, Kathās 58 .62, etc Naish 9.41, ग्राहः Bhag 17.

17, आग्रहः Kathās, Śārng - हेनाकः Vcar, Āryav - हिङ्गोलः:

MW .

childish whim अस्वदि m L one who indulges in any

v. व्यसनसांस्थित mfn Pañcat .

excessively whimpering

अभीलापलप

mfn AV 11.8.25.whimsicaladj

हेवाकस

Dāsar .

whinny vb हेष् cl 1 (Dhātup 16.20) हेषते ±

RV, etc, हेषाय Nom हेषायते Pāncat, हेष् cl 1

(Dhātup 16.21) हेषते MBh, Kāv, etc .

to whinny at आभिक्रन्द RV, AV, Lāṭy, आभिक्रन्द caus RV

9.68.2 & 82.1, आभिक्रन्द intens RV .

whinnying हेषा Kir, MārkaP, होषितम् MBh, Hariv, etc

हेषा, होषितम् MBh हेषा L .

whinnying होषिन् MBh .

whip n कशः IEh कशा (Nigh 1.11, Nir 9.

19) RV, AV, ŚBr, MBh, R, etc कषा R, DhP, काशिका Niricch

कसा Sch on L, प्रतिष्कशः W-अधाजनी RV 5.61.7,

6.75.13-ताडनी L -प्राजनः Gobh, KātyŚr, Sch, also प्रजः

Grihyas चोदः RV 5.61.3 (also fig appli d to the fine

-gers) राशि m (exceptionally f) RV, etc प्रकर्षणम्

MBh 7.6446-चर्मदण्डः L -चर्मयाष्टि f W -चर्मकाष्टिका

Niricch 1.82, Sch-चर्मनासिका W -तता Pāncat, Susr

भीमा L काम्रा L .

beyond the whip अतिक्रश mfn Pān 6.191, Sch des-

erving the w. कश्य mfn (gana दण्डादि) L furnished

with a x w. कशावत् mfn RV having 3 whips (a chariot)

त्रिक्रश mfn RV 2.18.1 lash of a whip तृता Pañcat

Suśr a lom w. प्रतोदः AV, etc प्रतोदयाष्टि f Divyāv

one
one who bears a w. प्राजनिन् m Grihyās ' parts struck by

the w. ' (the hinder parts) कश पुक्वी m du RV 8.33.19

stroke of a w. कशाद्यात् Pañcat the thong of a w. तृता

Pañcat, Suśr a w. for a horse अश्वकशा Nir 9.19 ' w.

of sweetness ' (a kind of w. belonging to the Ásvins with

which they are said to sweeten the Soma juice afterwards

a symbol of plenty) मधुकशा RV, AV, TāṇḍyaBr, KṛtyŚr .

to be whipped ताडनीय Pañcat, V rBrS 44.7 .

whipping n कशा (Nāgh 1.11, Nir 9.19), W - ताडः

W - ताडनम् Yājñ 1.155, MBh, etc .

deserving a whipping कशाह् n n L three nodes

of w. (a horse) कशात्रयम् W .

the whir of a bowstring घोष; 1Br 2 .

whirled adj आविष्ट 2uér .

whirl vb विभ्रम्, विभ्रमाति, विभ्राम्यति^{ति} IBh, RV,

etc -- आघूर्ण Kricch, Sāh - वृत् caus वर्तयति RV,

etc समाण्यश् समाविश्यति R, N riv - उदायु उदायोति caus,

Gobh .

to whirl about व्याघूर्ण, व्याघूर्णति, व्याघूर्णति IBh,

परिघूर्ण, परिघूर्णति IBh, विघूर्ण, विघूर्णति, विघूर्णति

IBh, R to w. round परिभ्रम्, परिभ्रमति, परिभ्राम्यते

[ep. also परिभ्राम्यते) Hariv, ~~RV~~ R, BHP, MitroUp, (also

with मण्डलम्), परिपत्, परि- पतति RV, etc, मण्डलय

मण्डयति Kir, मथ् cl 1,2 मथति, मन्थति,

मथ्नाति (Ved and ep. also मथते, मन्थते and मथ्नीते)

RV, etc, उपमथ् उपमन्थति RV 10. 33. 71 to w. round in a

circle बल only intens बलबलीति (RV to w. ~~XXXX~~)

round with velocity आमथ्, आमन्थ् RV to w. upward

उद्गम्, उद्गमति, उद्गम्यति.

whirl n आवर्तः ¹Rev, ²High, ³Wh, ⁴Low, etc .

forming one whirl एकावर्त ¹Rev ²High ³Wh ⁴Low

whirls पञ्चावर्त ¹Rev (आ) ²High ³Wh ⁴Low

whirled adj आवृत, उद्भ्रान्त, सम्भ्रान्त.

whirled about सम्भ्रान्त ¹Rev, ²High, etc w. round

भ्रामित R w. about व्याघूर्णित ¹Rev w. round / आघूर्णित

¹Rev 1.2350, ²High, ³Wh, etc , (as dust) विवर्तित Air w.

up (as dust) समुद्भ्रान्त ¹Rev, ²High, etc , हत ³Wh, (as

dust) विश्वस्त R .

to be whirled आवर्तनीय .

having whirled आमथ्य, आमन्थ्य ind p .

whirling (as the wind) adj. भ्रमिन् in tt - घूर्णयमान

V घूर्ण, f(आ) V मथ्र NV - निदेव्य VS, R, t, r .

a whirling flame भ्रमः (iSc f आ NV v. motion)

-चक्रवर्तः L v. round आघूर्ण imp, भ्रमि NV 1.

31.16, etc , भ्रामरिन् w , वलयित acc, p, etc , व्याविहृ

Mricch, विवृत्त RV w. up ककार w. upon itself

आवर्तिन् .

whirling n विश्रान्ति f w उद्गमः, विवृत्ते

f Kir मन्थरः L .

whirling about विभ्रमः (i c f आ) Kir, Vāṇī, M. jat,

परिमण्डलता Kir w. around मण्डलशीघ्रचारः w. round

सम्भ्रमः (i c f आ), परिवर्तनम् Kir, Suśī, T. āc, M. ,

मथनम् उद्गमणम्
M. , L. , Sur (i c f आ) w. uperates

Govt. on 6/12/263 .1 , उद्घातकम् 1/10/31 .1 .

whirlpool n आवर्त: $\frac{1}{2}\pi, \pi, \frac{3}{2}\pi, 2\pi, \text{etc.}$

आवर्तकः आवर्तनी - जलवर्तः

धारावर्तः, विवर्तः 37- भ्रमः (10 - आ - 10)

धूमरकः भूमि चक्रम् जलकूपी

जलगुल्मः वायुगुल्मः - प्रवणः - कणलाभिः

कलङ्कुरः - गर्गरः AV 4.15.12, 9.4.4 - जलरण्डः

तातूर मवल 37 तातूरः W-वदालः 1, वोल्कः

-निवेष्यः .

निवेश्य निवेश्य

चक्रवातः - पवनचक्रम् - संवत् ^{वातः}

वातमण्डली - मण्डलिन् वातः

घूर्णवायु - वाताली वातुलः वातुलः

वातुलीभ्रमः, वाहा ^{चक्रम्} वाहा ^{Vonig}

वायुमण्डलम्, वितलामण्डली, वायुगुल्मः, भ्रमि

भ्रमि - आसङ्गिनी - ध्राजि

निर्घातिः ^{Gaut, 44n, 113n, 114c} - निवेश्यः ^{VB} निष्का ^{AV}

पवाका - रेवटः ^(641, 1) रेष्मन् ^{AV, 73c}

सनिर्घात

निवेद्यः

(Whir)
शिञ्ज (शिञ्जते) शिञ्जते

शिञ्जयते
 (शिञ्जते,) IV, etc .

whisk n तुणकूर्चिका L व्यजनम् (ifc f आ)

(often du) Ph, h, etc .

a whick for driving away mosquitoes मशककुरि f

मशककुरी L .

whiskers = गुम्फः । पक्ष्मन् = पक्ष्माणि =

107 .

the whiskers दाढिका In 8.23 3 .

Pāṇcor - रप् ॥ १ ॥ रपति, / ^{रप्}intens रारपीति RV.

संजप् संजपति RV.

अभिजप् प्रतिरपति /

जप् जञ्जपते

जञ्जप्यति (Pāṇ 7.4.24) RV 11.5.5.15 to p. 100, 15

जप् जञ्जप्यते

जञ्जप्यति

(Pāṇ 7.4.86) Pāṇ 3.1.24 .

the whisper in which

उपांशुता, उपांशुत्वम्

confidential w. मन्मनः

त्वापः

कर्णमूढोगुप्ता/ in उपांशु in स्वरादि

व्युपजापः

whispered परिजपित परिजप

whispered over जप

VarBrS 48.72

is whispered राप्य

whisper — जप, विजजप in . . .

whispering to परिरापिन् AV .

whispering n जापः L.

whispering व्युपजापः in . . .

(direction) n. whispering जनान्तिकम् in . . .

(the act of) n. whispering कर्णजापः n. in . . .

whispering कर्णकिर्णं in . . . कर्णहिरिहिका,

whistler दन्धनः MB 1.21.14 .

whistling (the wind) झाङ्कारिन् Vepi 1.14

(34) RV, Bhp .

whistling together (said of winds) संश्वान MB 1.14

whistling शूत्कारः .

the whistling of hollow bamboos क्षीजनम् १ .

श्वेत श्वेता, श्वेनी AV, etc

श्वेतक श्वेत (आ) AV, etc, श्वित श्वित

श्वित्र AV, ES - श्वेत श्वेनी, श्वेता AV, etc,

गौर गौर (in comp of गौर कशरादि) AV 10.

100.0, ES, etc शुक्ल शुक्ल AV, etc शुक्लक

शुक्ल शुक्ल (आ) AV, AV, Gāndhī शुचि

धवल् धवल् (आ) AV, etc, धौत धौत

सितप्रभ सित (आ) AV, etc, सितदुचि सित

सिति सिति (इ) शिति

पाण्डु ^{Dr, Dh, Dv, etc} पाण्डुक L, पाण्डुर f(आ)

^{I, V 1, Sus, etc} आपाण्डुर, पाण्डुवर्ण ^{III} पाण्डुगात्र

पाण्डुर f(आ) ^{Dr, etc} - शुभ्र f(आ) ^{III, V 1, etc, etc}

-विशद ^{III, IV, etc} - शुद्ध ^{IV, etc} - विमल f(आ)

स्फुर ^L - अर्जुन, अर्जुनिच्छावि - अनील

^{J taken} ^{अती} पीयूषवर्ण ^L - रुशत् f(I) ^{IV} - हंसाशु ^{IV}

^{II} ^ई कर्क f(आ) ^{AV 4.58.3, 7} - रवरु ^L -

पलक्ष f(ई) ¹⁰ - बलक्ष f(ई) ^{10, etc} - राम

f(आ) ^I - वसा ^{10, etc} , वशा.

not white अशुक्ल (आ) (Gr 7).

भूषित

adorned with ashes white as snow हिमशुचिभस्म/

anything w. शुक्लम् AV, Gr, Ch in aesthetic sense

w. garlands श्वेतवासस् m L beautifully w. सुपाण्डुर R

become w. धवलायित AV, Gr, Ch, धवलीभूत (Gr) being w.

श्वितान् RV 6.6.2, गौरत्वम् Vish 3.22, 304, गौरिमन्

in which 3.22 belonging to anything w. शोभेय (ई) R

कृष्णावदात

black and w. कृष्णबलक्ष Lity 3.2.15, Kātyā 22,

'borne by w. horses' (A. of Arjuna) श्वेतवाहिन् m L,

श्वेतवह Pīn 3.2.71, Vārt, Vop 23.62, etc brilliant

w. (as teeth) विशुद्ध Nitus cloth in w. श्वेताम्बर ,

श्वेतांशुक M̐jat a class of w. objects (as the top of ~~the~~

shell pearl oyster and cowry) शुक्लवर्गः W ' clothed in

पाण्डुरीकरणम्

w. ' (laical) अवदातवसन Divyāv clouring w.

Wear dazzlingly w. हासिन् W, Riv, etc dazzling w.

धवल् f(आ) Var, Riv, Fur, etc descended from a w. cow

श्वेनेय Mitrs a dirty w. colour कपोताभः W drawn

by or driving w. horses श्वेतवाह श्वेतवाहन dressed in

श्वेत f(श्वेता, श्वेनी) w, etc entirely w. सर्वश्वेत

Supern, सर्वशुक्ल f(आ) Gārnā entirely w. सिततर

HL a girl with w. spots (and therefore unfit for marriage)

≠ श्वेताब्जिन्युक्ता L the growing w. (of the hair) श्वेतम्

ChUp having a chain of a w. umbrell श्वेतच्छत्रिक पं

श्वेतोदरः

S.1.63, Tch ' having a w. belly ' (a kind of white) L

ChUp ' having a w. body ' (a peacock) शुक्लाङ्गः L

(a cow) ^a having a w. calf श्वेतवत्सा TS, Kāth, Gār ' having

ing a w. car ' (the planet Venus) श्वेतरथः L ^a having

w. chariot रुशद्रथः h. v. spot on the fore-

head गौरतन्त्राम TS 5 h. v. spot सितिकण्ठ

पञ्चशुक्रः

' h. v. spots ' (a species of venomous insect)

Susr having half the face w. श्वेतार्धवक्त्र Bear having

one w. foot एकाशितिपद् एकाशितिपात् एकाशितिपदी

(एकाशितिपत्) TS 2, VS h. v. 3 w. lines त्रिःशुक्र

^a
29 h. v. calves रुशद्वत्स RV h. v. cattle

रुशत्पशु RV , रुशद्रु RV h. v. doors and city

गोपुर

gates पाण्डुरद्वार RV h. v. flowers श्वेतपुष्पक

श्वेतप्रसूनक IV having w. fore feet शितिब्जदु III,
 a

IV, 3Br ' h/ving w. horses ' (the moon , E. of the Arjuna)

श्वेतवालिन् m L ' having w. juice like Kilāta (inspiss-
 ated) milk ' (a bamboo) किलारिन् m L having w. teeth

शुभ्रदन्त f(ई) Kricch , शुभ्रदन्त f(ई) Pān 8.4.145

having w. teeth or tusks (elephant) पाण्डुरदन्त R having w.

urine श्वेतमूत्र śringS ' having w. wreaths ' (a cloud

श्वेतशैलमय

smoke) श्वेतमातलः L made o' w. marble o' stone

f(ई) R-jat made w. गोरीकृत Sinhā, थवलीकृत^w,

शुक्लीकृत Ritus, Hit, etc ~~making~~ making w.

शुक्लीकरणम् , (in med) पाण्डुकरणम् पाण्डुकर्मन्

n Su'r , श्वेतयत् of a dazzling w. colour प्रपाण्डु

Su'r ' o' a dull w. colour कापोत f(ई) (Paṇ 4.3.

135 , Sch 154, Sch) VarDr9 of a w. colour अजुनिच्छवि

' other than w. ' (black dark blue) सितेतर Śis, Kum,

Laghuj , शुक्लेतर R , (black dark) पाण्डुरेतर

a pale w. colour कपोताभः W reddish w. श्वेत

f(श्वेनी श्वेता) AV, ŚDr, ŚrS red yellow blackish w.

रक्तपीतासित-श्वेत f(नी) relating to anything w. शीघ्रैय

f(ई) HW resembling a w. horse कार्कीक Pan 5.3.110

shining w. श्वेतानूकाश TS, SāṅkhBr too w. अतिशुक्ल

' triply w. ' (having three w. lines) त्रिःशुक्ल Maus

29 very w. महाश्वेत^त L , अतिशुक्ल , सुशुक्ल Mahavy

अतिधवल , त्रपाण्डु Susr w. and black श्वेतनील L

(applied to a side glance) श्वेतश्याम Saṅgī ' w. and

red ' (H. of a Garuda, a kind of plant) श्वेतराहितः L

' w. and tawny ' (a lion) श्वेतापिङ्गः L w. as cem-

ent सुधासीतः Kathās w. as cement and moon सुधा —

शशांकधवल VarBrS w. as snow हिमगौर Vir , हिमयुग्म

सिताद्विजः

Śīś ' w. bird ' (a goose) हिमयुग्म Subh a w. chariot

श्वेतरथः MW w. clay श्वेतमृद् f VarYogay (pl)

w. colour श्वेतिमन् m ar, Kād , श्विति (prob) f Sāy,

शुक्लिमन् m Hear , शुक्लकः MW , धवालिमन् m Śīś

3.65 , पाण्डुरता Pañc , पाण्डुरिमन् m Mai sh , अर्जुनः

L , अवदातः L a w. cow धवला, धवली Kād a w. crow

पाण्डुरवायसः Kautukas w. Dūrvā grass सिता , सितारब्धा

L , सितालता Var , स्वच्छा L , शुभा (only L)

पियंगु f a w. elephant पाण्डुनाग w , पाण्डुः m L

a w. feather श्वेतपत्रम् w the w. Gotama गौतमगौरः

Ganar 89, Sch गौरगौतमः w. hair (as a kind of disease)

धवली L a w. horse पीयूषवर्ण Gal the w. Huns श्वेतदूणाः

m pl VarBrS a w. Kusa grass पूतः w. like a lotus fibre

मुणालयवकः BhP a w. lotus सितकमलम् ' w. metal '

(silver) पाण्डुलोहम् Daś w. oleander श्वेतपुष्पकः L ' w

on the back~~st~~ or the other side ' (H. of : kind of rice)

पृष्ठध्वेतः Gal ^{pepper} w. ~~paper~~ ध्वेतप्ररि/ ^{चम} NW w. Ricinus ^{ध्वेतैरजः} L

L w. sandal सितोद्भवम् L a w. spot शुकुम् AV, ŚBr,

ChUp w. substance शुकुम् AV. ŚBr, ChUp w. sugar शुकुपला L

W w. with ashes (said of Śiva) भूतिशुभ्र (Kathās)

भूतिसीता (Śis) a w. woolen blanket पाण्डुवम्बः R w.

yavanāla धवलावनालः L a woman with a w. complexion like

a lotus कुमुदस्येनी Pañ 6.2.2, Sch wreathed with w. lotus

flowers ससितोत्पलः ^{मालिन्} VarBrS .

to become white श्वेताय Nom श्वेतायते Kāḍ to

be w. श्वित् cl 1 (Dhātup 18.2) श्वेतते caus RV,

श्विन्द् cl 1 (Dhātup 2.9) श्विन्दते (only pt)

Hear, शुक्ली भू, शुक्ली भवति Kāv शुक्ली-अस् Pat,

धवलाय Nom धवलायते Kāḍ, Hear, शुभ्री भू, शुभ्री भवति

Rājat शुचीय Nom शुचीयते ḥ भृशादि ,

किल् cl 6 किल्गति Dhātup 18.61 to be w. किल्

cl 6 किल्गति Dhātup 18.61 to colour w. पाण्डुरय Nom

पाण्डुरयति Vāsav, पाण्डुरी कृ Kāḍ to make w.

धवलय

शुक्ली कृ , शुक्लीकरोति Nom धवलयति Kad, Prasa-

nnar , सितीकृ , सितीकरोति Sāh, Naish to represent a w.

पत्र

lotus for playing with केलिष्वेतसहस्र Nom कोलिष्वेत -

सहस्रपत्राति Prasannar to resemble a w. human skull

विशद्वनरकरंकाय, विशद्वनरकरंकायते Cand .

white (the colour) n श्वेतः L (the colour),

श्वेतः L (the colour) गौर W (the colour) -

धवलः L (the colour) शुक्लः L (the ~~colour~~)

colour) शुचि m W (the colour) सितः L

(the colour) शुभ्रः L (the colour) विशदः L

(the colour) पुष्करकः L (the colour) बलक्षः

W .

2 the white of the eye श्वेतम् Suśr, ~~the white of the eye~~

the ~~white of the eye~~ शुक्लभागः Suśr, शुक्लमण्डलम् L, the ~~white of the eye~~

विज्जामरम्, विज्जामरम् L a disease of the w. of the ~~eye~~

eyes सिरोत्पातः Suśr, ŚāringS a particular disease of the

w. of the eye प्रस्तावने n Suśr w. ~~and~~ and black colour

सितकृष्णः L .

the white ant पुतिळा

Ln, HBh, Pañc, पूतिळा

HBh, Pañc, उपदाहिका L, उद्वहिका, स्त्री L a

flying ~~white~~ w. ant पूवि

m L.

white arsenic (^{med.} ~~med.~~) दारुमुचः, दारुमुच, ,

दारुमुखा Bhpr 3.25, ॥ शिपायाः Npr, विकटम् L .

' white barked ' , having no distinguishing mark on

body, one from whom nothing great can be expected) ^{mfn} ११५२५४

L .

' white-barked ' (derminalia catappa) ^{११} ११२८५५ m L .

' white-bellied ' (N. of Kubera) 121/11 २२:

L .

a white-blooming Kantakūī 124/05 २1

L .

white-blossomed Dūrva grass

विद्वशकान्ता, विद्वशानकान्ता

I (plant) a w. Tulasī सिताह्वयः .

white-browed

adj

शितभ्रु

VS, TS .

white-clad adj श्वेतवासत्रम् Kālac .

white-coloured adj शुक्लवस्त्रम् ŚBr — पाण्डुरा Kād,

Bālar — पाण्डुरवस्त्रम् Megh — श्वेतान IV 6.6.2, श्वित्य

MW — शुक्ल वस्त्रम् .

' white-earth ' (chalk) चिक्का L .

' white-eyed ' (said of the owl) adj आँखें

Pāncet .

' white-faced ' (W. of a pupil of Śveta) श्वेताक्षयः ।

cat , (a kind of black monkey with a white face) श्वेतमुखः ।

L, सितानन mfn .

' white-flesh ' (fat) शितमांसम् Nir .

' white-flowered ' (panic Nerium odorum) ^{1/8} गरी पुष्पः

L .

white-flowing ¹ _० श्वेतयावरी RV 8.26.18 .

' white-flowered ' (panic Nerium odorum)

L .

white-haired adj शुद्धाशुद्धः MBh , (H. of one

of Skanda, attendants) शुद्धाशुद्धः MBh .

' white-horsed ' Arjuna) श्वनलवाजिन Kir 14.26 .

white-hued adj शितप्रभ IBh .

white leprosy शुक्लकुष्ठम् GarudaP - स्वत्रम् L ,

स्वल्पम्, स्वत्रम् W, स्वत्रम् Mn 11.51 - स्वल्पः W

यमचित्रकम् L - पाण्डुरम् L .

' white-lined ' (a cockle) सितालिका MW .

white-lipped adj शिखर

TS .

' white-looking ' (camphor sugar) शिखर

L .

' white-mouthed ' (N . of a man) धवेलमुखः

Kathās .

whiten vb शुक्लीकृत, शुक्लीकराति - समलय

Hom समलयाति Mir 5.44.

white-necked (as a jar) adj श्वेतकण्ठः Hariv

- श्वेतकण्ठः MW.

(prob) whiteened adj श्वेतित MW - धवलीत

Bhartr .

whiteness n श्वेताता MW, श्वेतिमन् m Car, Kād,

श्वेत्यम् Kāv, Vāgbh, Sāh, श्वितम्, श्विति (prob) f

Sāy — शुक्लता, शुक्लत्वम् Pāṇ 5.1.123, Sch, शुक्लितमन्

m Hcar, शाकल्यम् VarBrS, Vedāntas — धवलत्वम् (Inscr)

धवलता (Kathās), धवालमन् m Śis 4.65, धावत्यम्

Śis 4.65, Sch — पाण्डुरता Pāṇc — पाण्डुरागः W — पाण्डुवर्णः W

— सितिमन् m Kāv — शुभ्रता, शुभ्रत्वम् Kāv — वैशद्यम् MW.

affected with whiteness of the skin श्वितिन् mfn

Gaut, Mn, etc complete w. परिपाण्डमन् m Śis dazzling

w. (regarded as laughter in which the teeth are shown)

३।सः (ifc f ३५।) R, Kathās, Sāh morbid w. of the skin

श्वितः, श्वितम् Suśr, DhP of a dazzling w. महाश्वेत

mfn L possessed of the quality of w. श्वेतगुणवत् mfn

Sāh red yellow blue w. रक्तपीतासितश्यामः L w. of the

teeth चाङ्गुलं W .

whitening adj शुक्ल शुक्ल L .

whitening n शुक्लीकरणम् L (the floor, wall

etc on festal occasions) शुक्लीकरणम् L .

whitening a wall upon festal occasions शुक्लीकरणम्

L w. the floor seat or wall on festive occasions

शुक्लीकरणम् L .

white-nosed adj शिबि-नस Pan 5.4.118, Pat .

48859

'white-raised' (the moon, ca phor) सिताशु m

Bhartr, Kaval — (the moon) सितारश्मि m L , (the

moon) शुभ्रभानु m Inscr, शुभ्ररश्मि m L , (the moon)

वेलक्षगु m Kavyād .

white-robed adj पाण्डुरवासिन् HSh, पाण्डुरवासिन् .

पाण्डुरवासिन् SBr .

' a white-robed mendicant ' (N. of a particular

sect) पाण्डुराभिक्षु m L .

white-shouldered adj शित्यंस

TS .

48863

white-spotted adj सिध्म f(श्री) TS .

whitest of all सर्वश्वेत mfn Pāṇ 6.2.93, Sch .

white-tailed adj शितीतवाल ŚBr , शितीतवार

TS .

' white-toothed ' (N. of a man) शुद्धदन्तः :

Rājat — शुद्धदन्तः, शुद्धदन्तः Pan 5.4.145 .

white-wash n सुधा MBh, R, etc, सुधाद्रवः Nricch,

1
सुधाद्रवानुलपः.

white-washed adj सुधाधवल f(प्र०) Vas, सुधाधव^{लि}

Kull, Heat, सुधावदात MBh, R, सुधाधात^१ Kathās,

सुधाभिः Śak (v. 1.), सुधादालित^१ Śis, सुधाशुभ्र

Bhartr .

a white-washed storied house मरः L a w. wall

सुधाभिः f Dās .

white-washer n शुध्याकरः R — लीयकरः R — *

लीयकरः R .

white-winged a adj श्वेतपक्षी P-rGr (a goose)

श्वेतगर्भः (L), श्वेतगर्भः (IW) n, श्वेतच्छदः L ,

(a goose) श्वेतपक्षी L , (a goose) श्वेतपक्षीविहंगमः

white wash

MBh, R, etc

Mriochwhite-yellow colour410511, 410512 MBh, Suśr, etc .

whither यत्र ind (in Veda also यत्र॥)

RV, etc — यत्र ind Kāv, Var, Kathās — यत्र ind EDh,

Kāv, etc .

reaching whither यादियत्र mfn TS, ~~EDH~~ यदियत्र

mfn ⁴aitrS w. thither यत्र - (१॥) .

whither श ind RV .

whithersoever यत्र यत्र, यत्र क्व ये, यत्र क्व येन,

यत्ता यत्ता:

whitish adj श्वेतल VarBrS, श्वेतीचि, श्वेत,

श्वेत
श्वेत-य RV, श्वेत्यञ्च f(लीच) RV(AV, TS) —

पाण्डुरक f(इका) Divyāv, पाण्डुर f(अ) R, Var, Suar,

etc — श्वेता f(अ) AitBr, etc — रजात RV, TS, VS —

शित, पभ IEh, (prob) शितिदुः AV .

having a whitish soil पाण्डुमृत्तिक R, पाण्डुभूम Vop

looking w. श्वेता पकाश ĀpCr 'w. col' (silver)

रजातहिरण्यम् w. soil पाण्डुभूमः Yājñ, Sch, पाण्डुमृत्तिका

L (also पाण्डुमृत्तिक ibc) .

whitish-yellow चाणूर f(२५१) ŚBr, etc .

whitlow उपनखम् Suśr - चिल्यम् Suśr 2.13.1 &

17, 3f (also चिल्यम्) - कुण्ठि m W .

whizz (ss arrows) vb अभिध्वन् Śis 20.13 —

परिध्वन् only intens , परिधानिध्वनात् RV 8.60.9 .

to whizz towards अगुरुध्वन् RV 6.67.11 .

the whizz of an arrow वाणशब्दः the w. of a bow

रवः

whizzing (as an arrow) adj अगुर-कुर AV .

an iron arrow (as whizzing) पद्वदनः (Pañc) ,

पद्वदना, पद्वदनः, पद्वदना (L) .

whizzing n शूल्कारः .

the whizzing of a bow चापर वः

R the w. of a

bow string चापाः

TBr 2 .

who adj यद्

RV, etc — यद् f(यद्) RV, VS

य .

who two यतर

RV, AV, Br, Up w. of many ह यतम

RV, AV, Br .

who क (कः, का, किम्) .

who of many कतरः, कतरा, कतरत्, कतमः, कतमा, कतमाः .

two कतरः, कतरा, कतरत्, कतमः, कतमा, कतमात् w. pray is this

कान्वयम् .

whoever कः।स्विद् .

whole adj I सर्व f(अ) RV, etc, सर्व सर्व

f(इका) AV — समग्रा f(अ) AV, etc — साग्रा f(अ)

समग्रा f(अ) R Bh — सकला f(अ) KātyŚr, n, MBh,

Nīlaka, etc — कृत्स्ना f(अ) ŚBr, Mn, etc (rarely used in pl)

R
4.43.64) — समस्ता ŚBr, etc, समन्ता f(अ) AV, etc

— विश्व f(अ) RV, etc — सम्पूर्ण n, MBh, etc, परिपूर्ण

MBh, R, etc, समापूर्ण R — परिवल f(अ), निरिवल

f(अ) Up, Mn, MBh, etc — निःशेष f(अ) MBh, R etc —

निरवशेष R, etc — अपरवर्ण — अहोनि

तिर, etc — अक्षत — सम्यक्त्वं RV, Br, Śāṅkhya —

समाचान $f(\text{अ})$ RV, TS — समूह $f(\text{अ})$ — अनुन $f(\text{अ})$ —

अनुनक L — सामान्य $f(\text{अ})$ Suśr, Vārtt — कवल

$f(\text{इ})$ RV 10.73.6, RV, Br, $f(\text{अ})$ Mn, etc see Pāṇ 4.1.0) ३ (inxxx

comp Pāṇ 2.1.42) Mn, Bh, etc — दृढ (दृढह) Bh 10.

7453 — सम $f(\text{अ})$ L (as a number opp to a fract-

ion) समान $f(\text{इ, अ})$ Pāṇ 5.2.47, Vārtt 4 (in arithm)

(as numbers) अभिन

II न्यक्ष I, न्यञ्च (नीची) न (न्यक्) -

(as in heart or mind) सत्राय (याची) र (रिक्ते) न सिम

IV .

common to the whole world सावर्लामिक (इ)

containing the w. oblation सकलयसमय (इ)

containing the w. world सकलभुवनमय (इ) P near

containing w. grain (not deprived of mass) साक्षात्

covering the w. body सर्वाङ्गीण () H v, vyā

(an ornament) destined for the w. body सर्वाङ्गिक - Relation

the eight processess in working w. numbers अभिन्न पारकमी

५००५

for w. life

सायन

ind MW for a w.

year आवर्षात् for the w. reign यावद् राज्यम् ind Rajat

the great Veil of the i. e. the . Veil महावर्दि ind

having a w. egg अभिन्नाण्ड ind (moving upon) in

his w. nature विष्वात्मनः ind Hariv lasting a w. year

परिवत्सरोय IV, W, परिवत्सरोय ind lasting the w.

night (as a lamp) सावित्रात्रक Matsya P a measure o-

the equivalent of a w. lay of the day ह/पा

Jyot, ह/पा

not a w. year असंवत्सरः of w.

Wood सादर ह/ई the, etc. on w. property

सकलम् on the w. side कुत्सनेलाक prevailing on w.

body अवज्ञा Kāv, Kāvya prevailing throughout the w.

सर्वलोचक ह/ई the, etc. facilitation of the w.

(सकलपाठः) the, etc. relation of the w. culture

समस्तवस्तुविषय Kpr a sacrifice at which the w. property

सर्वस्वदाक्षिण the, etc. relation of the w. culture

साविभामम् spread over the w. earth साविभामम्

साविभामम् surrounded by the w. herd or troop

सकलभूतपरिवृत सकलभूतपरिवृत सकलभूतपरिवृत

सकलभूतपरिवृत of actions सकलभूतपरिवृत

61 सकलभूतपरिवृत सकलभूतपरिवृत सकलभूतपरिवृत the w.

सकलदेहः सकलदेहः (namely सकलदेहः)

सकलदेहः सकलदेहः सकलदेहः the

w. body considered as one and opposed to the separate mem-

आत्मन् आत्मन् आत्मन्

Rhutes collectively भूतसृष्टि f HW the w. class of

राजमात्रम् महीमण्डलम्

सप्तलाका f HW the w. class of

परावरम् f HW the w. class of

हृदयम् VS 39.8 the . tin . पृथुतिमण्डलम्

the w. class (of observance) (धर्म=)तीति f (Pāp

6.6.37, pāp v.l.) . number of पञ्चम् (in)

Sarvad 11.127 a w. number of demons causing diseases

अहगणः Quar G. 60-4 the w. people सर्वलोकः VarBJS

the w. self दिक् पक्षवालय Kid the w. self सवाहमा

नतःकरणम् आत्मन् से सर्वात्मकः

सर्वस्वम् (10) सर्वस्वम्

पमार्थ सर्वस्वम्

सर्वलोकः समस्तलोकः जगत्सर्वम्

जगत्सर्वम् जगत्सर्वम् परिसंवत्सरः

In 3.119, MBh .

अपरिशोद्धि

अपि कह अपरिशोद्धि

सर्वस्वाय सर्वस्वाया (ifc)

...

सर्वस्वाय सर्वस्वाया (ifc)

समाधि समाधि (ifc) MBh, Hariv, Ragh - समाधि: W - वृत्ताना:

(rare) वृत्तानाम् मागिन्

2 सर्वस्वम् (ifc) MBh, Hariv, Kāv, etc - सर्वस्वम्

... - कात्स्निकम् ... कात्स्निकम् ... - कृत्स्नम्

E - संस्थानम् (10) - पारायणम् ...

... - पारिवर्त्यम् - मात्रम् 10 .

for the sake of the whole सर्वार्थम् ind Jain (in m

whil) inherent in or pertaining to the w. of anything समस्त

can be suffering ... of ...

position अपेक्षितम् : ...

पारावारीण W possessing the w. of one's property समस्त - धन

In 8.380 the w. of a person's property or possession

wholesome adj हित (इति) MB, etc -- पथ्य

Yājñ, MBh, Suśr, etc -- शायक f(इ) Mn, MBh, etc, शयक

— निरामय .3530 — निरुज , — धन्य

— सकल (इति) MBh — साल्य MBh, etc .

to be wholesome स्वद्, स्वाद् P VS .

an effect of wholesome diet पथ्याशान्तिः MBh, etc .

list पथ्याशान्तिः W. list . शान्तम् MBh, AV, etc . very W.

सुपथ्य w. and unwholesome पथ्यापथ्य W w. for the body

or person शान्तनु MBh, etc . नेत्राहता MBh, etc .

40891

Belonging to class किमीय

min Das

कुतस

inf NY 1.164.18, NY 2.0.4 the state of किता

?

which

w. ? i.e. 1/4 of them

कान कान

by whom यन

inf NY, etc relation to w.

यदाय

Inscr, Rajat, BHP .

40892

श्री २१

(Pan . . . 1) 1 - यपला

(१५५॥२) .

whoremonger गुरुपल १५५॥२ .

whose सद २२१५ Inscr, Rājast, BhP .

whose sovereign किराजा P. n 3.4.70, Pat .

whosoever यः कश्चित् - यद् तद्

why ? कस्मात् ind 100, 101, 102, 103, 104, 105, etc - कुतश्च

ind 100, 101, etc - किं नाम्नाम् ind 100, etc - कं हेतुम्, को हेतुः

Pan 100, 101, 102, 103, 104, 105, etc - कुत ind 100, 101, 102, 103, 104, 105, etc - किम्

ind - किं मथम् ind 100, 101, 102, 103, 104, 105, etc - किं मतिम्

ind 100, 101, 102, 103, 104, 105, etc - किं सिद्धम् Kathas 26.75 - कथा ind

(Ved for यम

Pan 5.3.23) RV, AV 3.1.16, TB, etc .

why यम 12011 ind MBh, Kathas .
 — यम

48897

सिद्धि वार्ति f Pañcat , वार्ति f Pañcat, वार्ति a w.

fed with grease धृतवार्ति f BhP 5.11.8 .

' wick-drawing ' (a lamp) दश/कषः, दश/कष/न m L .

wicked adj I दुष्ट, अदुष्ट

MBh, Kāv, etc,

संदुष्ट R, ३५ नादुष्ट - दुष्टक (इका) MBh 12.

1836, etc, दाषवत् Gāt, Āp, -n, दाषकल Āp, -पदाप

Śis - दुरात्मन् n, MBh, etc, दुरात्मवत् MBh 1. 2017, etc

दुरात्मयक R - दुर्जन Kāthās, दुर्जात Rājat, 3. 142

दुर्जात MBh, etc, दुर्जातीय Kariv - दुर्विनातक MBh,

दुर्विनातक
Kar, etc, दुर्विनि MBh 20.9, (rarely) दुर्मात,

दुरित L - शठ (अ) Āp t, -n, MBh, etc, शठ L,

पशव L, शठयवत् VarBrS - शठ L - दुराचर

In, Bbh, etc, दुराचारिन् - दुश्चारि Kthā, दुश्चारितन्

Lāty 4.3.10 अपचारिन् - असदाचार, असदाचारिन्,
- अदाचार

असद्व्यवहारिन्, असद्व्यवहार - अकर्मन् RV 1.16. 2,

- अकर्मकारिन् - अक्रिये, अचर Bbh 14.10.70ff -

दुष्कृतात्मन् RV, दुष्कर V - दुहिदय, दुहिद्-निष्ठा

Bbh, R, etc, निष्ठातिन् (Bbh), निष्ठातिमत् (Bbh) -

अकर्मन् RV 10. 2.3 - पापिन् - पापात्मन् Mn, Bbh, etc

पापकर, पापकर्तृ V, पापकर्मन्, पापकारक (Kautukā

) पापकारिन् (ŚBr, etc), पापकर्तृ (AV ?, etc),

पापकर्मिन् R̄, R̄E, पापकर्मकृत् R, पापबुद्धि Rn, R̄E

पाप चतस Rn, R̄E - पापशाल f(अ) Venis, Pañc, पापनिरति

W - पाप f(इ older than अ) RV, etc - पातकिन्

R̄ Riv, R̄E, Pub, etc - धर्मापत - ~~अध्याम~~ अध्यामिक ,

अध्यामिन् , अध्याम्य - पिशुन - पातित ChUp, Rn, R̄E, etc -

अपुण्य , अपुण्यकृत् - बीभत्स f(अ) L -

अहवृत्ति R̄, R̄E - पामर W - अनृजु RV 4.8.1, etc -

निर्मयादि R̄E, R, etc , दुर्मयादि - मत्सरि Rn, R̄E,

etc , मत्सर K̄E, W - मत्सीयस् W - मत्स्यनित

मलिनमुख (only L), मलिनारस्य L - (नस्विन्,

(नस्वत् RV, AitBr, ŚBr, Mn, एनस्य AV 6.115.3, 8.

7.3, ŚBr - कलुषवतस् R, कलुषमति, कलुषात्मन्

Kathās कलुषित, कलुषिन् W, किल्विषित Mn,

IBh, etc - ~~क~~ कल्पित् f(ई) L - प्रसाद्यु (Pan 6...160)

ŚBr, IBh, etc - कृष्ण f(अ) Vop 7.2 - शिखिदान

L - कृष्णकर्म, विहितागस् W - वाम f(अ) Kir -

विगर्हणीय J takam - विगुण IBh, R, etc - व्याल AV,

RV, L, Thās - विषम f(३१) In, TBh, etc - वृजिन f(३१)

RV, etc, वृजिनवर्तनि RV - उपयगा, उपयगागमिन्,

उपयशास दुःशास — उताशा
उपयचर- RV, TBh - ~~उपयशास~~ RV, AV, etc - ~~उपयशास~~ f(३१)

Ratnāy, Prab - उपवत f(३१) RV, AV, SV (said in joke)

दु, दे f(३१) Hālv - दुल्लव f(३१) (High 3.2) L —

कषाधिक f(३१) - मन्ध f(३१) MarkP - अभव्य

TBh - कानूतिक f(ई) L - (said of dice) उपयशय

AV 7.109.6 - कृच्छ् f(३१) W - कुसृति BHP 3.23.7 —

पासन f(ई) W - विप्लुत W - उल्लाप्य L .

II अनेउमूकः L - इतिवथ - एउमूकः L अचाकु L

अचर L - अचर L - अचर W ~~अचर~~

अश L, अशाकु W - अवड W - अद,

अद L - अप L - अफर - अर L, अर

only L - अतान W - अवकट्ट L - अवर L.

belonging to the place of the wicked

पाप लोक

f(अ) EDh chief (in a bad sense) i.e. most w. अरी

f(अ) EDh 14.879, 3.12590 doing w. things (as an abusive

word) अभिसक्मन्

near having a very w.

disposition विप्रदुष्टभाव in 2.97 having a w. spirit

अव्यभिचिन 'killing the w.' (N. of Śiva) क्षुद्रहेन m

'killing w. enemies' (N. of Vishnu) दुरारिहेन m EBh

13.7082 knowing an act to be w. पापदृष्ट्वन् W none w.

पापतर EBh, etc, पापयस् TS, etc - पापय EBh ,

पापयस्तर EBh most w. पापिष्ठ AV, etc, पापिष्ठतम

Das, पापिष्ठतर ChUp, EBh , पापयस् TS, etc - पापय EBh ,

पापयस्तर EBh , अव्यभिष्ट , शरवाणि m (only

L) the place of w. पापलाकः AV slaying the w. अव्यभिष्ट

m RV very w. पापतर MBh, etc , सुदुराचार w, बहुदाय

f(श्री) R, Picch , सुदुष्ट Rm , दुरिष (superl) ,

सुविगुण MBh a w. ascetic कृतपास्वन् m Pānc t, कृतापसः

Pāncat w. conduct शिष्टाचरणम् FN , अपनयः w. deed

दुष्कृतकर्मन् n W , ax पापकर्मन् n R a w. fellow वृषलाः

RV, etc a w. female ascetic कृतापसी Kathās w. in

practice कर्मदुष्ट w. in the end शिष्टादक MBh w. lang-

tuage स्वलोत्ति f W a w. man दुर्मेनुष्यः MBh 8.2117 ,

दुष्टयः R, Kām , कुजातः Bhp, कृचरः Gaut, पापः

RV, etc , पांसुलः (only L) , (who is a curse to his

fellow men) लोकाद्वेषकः Mn, MBh, R , असाध्यः m Ś-pr,

Mn, etc , असज्जनः R, Ragh 12.46, etc , रत्नच्छेदः L,

ममराजः Up 4.20, Sch , सर्वद्वेषः W, तः L,

कि m L a w. merchant दुर्वणिजः m Kāt 101.

333 a w. person व्याधः L , प्यरनः L a w. son

कृपुतः (gana मवाश्रितः) Mn 9.161, Pañcat .

to act like a wicked person रवलाय Nom रवलायत

Bhartr̥ to be a w. man दुजनाय Nom दुजनायत Pañc 1.

5 to have w. designs कृच्छ्राय Nom कृच्छ्रयित (gana)

सुवादि) Pāṇ 3.1.14, Kāś Bhaṭṭ 17.36 to have w. inten-

tions कृषाय Nom कृषयित Pāṇ 3.1.14, and Vārtt,

Vop 21.10 to intend anything w. कदाय No कदायत

Kāty on Pāṇ on Pāṇ 3.1.14 to be ~~xxx~~ w. हृक् (only in

Dhātup 9.50) cl 1 हृषति , हृक् cl 1 हृषति, हृषत,

हृक्, हृक्, मच्य cl 1 मचत , मुख्य cl 1 मुख्यत

Dhātup 6.12 , वृजिनाय Nom P RV , वरय (v.l.

वरय) cl 1 वरयति & कृच्छ्रादि

acting wickedly दुःकृत

mfn RV, AV, MBh , दुःकृतमन

mfn MBh , दुःकृत, दुःकृतम्

mfn MBh , दुःकृतकर्मन्

mfn MBh, Yājñ, R , अप्रयुक्त

mfn behaving w. दुःशर

mfn W v. committed अप्रयुक्त

mfn v. done दुःकृत

mfn ŚBr 8.6.2.18, MBh, etc .

wicked-minded adj

शठधी

Mricch, शठबुद्धि

Prasang, शठमति VP, कुमनस

Ved Pān 6.3.133,

kāś .

wickedness n I

कुपता, कुपत्वम्, दापयम् Var,

दापः

rarely

दापयम्

Mn, R

दापयम्

L

शाक्यम्

MBh, Kāv, etc, शठता

L, शठत्वम्

Sah

दाशतम्यम्

MBh,

Kāv, etc

दुरात्मता

MBh 1.2010,

दुजाना, दुजानत्वम् L

दाजान्यम्, दुश्चरितम्

VS 4.28,

Mn, MBh, etc

दाश्चयम्

R 6.103.20, दुष्कृतकर्मन् n W, दुष्कर्मन् n, दा[॥]दुष्कृत्यम्

TāndBr, Lāṭy - दुष्कृत्यम् Pañcat, Hit - दा[॥]दुष्कृत्यम् I - दुष्कृत्यम्

, निकृति f MBh, R, etc - निःकारः W, निकृत्या MBh,

MrkP - विप्रकारः MBh, Kāv, etc दा[॥]शैल्यम् MBh, R, etc —

दा[॥]हादम् g युवादि, दा[॥]हदम् MBh 5.751 - रवला[॥],

रवलात्वम् W - दुःसृति f, पापीयस्त्वम् Rājat - पाप्मन्.

m AV, etc, पापनिराति f W - पशुनम्, पशुन्यम् MBh, etc

-असाधुत्वम् Kām, etc - कापय्यम् W - मालिनत्वम् Vās -

मालिनिमन् m Vās - दैलाम् (exceptionally n Bhp 7.15.x

12, g अथर्वचोद) W - निगुणता, निगुणत्वम् MBh, Kāv, Pur

- वृजिनम् MBh, Kāv, etc - वृजनम् RV - अथर्वमः -

धर्मवृक्षवः Kir - निहवः W - धूमम् W - पारवथम् W

- पामरम् MW - पात् m W - व्याजः (rarely व्याजम्)

ifc f ३५॥) W .

II कलकनम् Bhp - जाडु, पूगः W - विप्रतिसारम् ,

विप्रतिसारः (L) विप्रतीसारः L .

innate wickedness स्वभावदोजन्यम् W made up of w.

अथर्वमय mfn 6Br 14 natural w. स्वभावदोजन्यम् W pract -

ice of w.

अधम चरणम्

Gaut,

in

अधम चरणम्

Ap. at

practising w.अधम चरणम्

mfn .

a wicker basketवदलम्

Susr .

wicker-work विदलम्

Yājñ 1.85 (of the Soma

sieve) शायिः

f pl RV, शायम् RV .

a frame of w. work कट सङ्घातः Comm on AitĀr .

wick-kindling ' (a lamp) दशान्वनः

L .

wickless adj निर्वीर Kād .

wide adj I विस्तृत MBh, L, etc, वैस्तारिक Buddh,

विष्टर, विस्तार - उरु f(वी) RV, AV, MBh, Ragh, उरु जाय

AitBr 7. ~~15.15x~~ 13.13 - स्फार f(श्या) Kāv, HPar is, Pañcad

पृथु f(वी or उ) पृथु Rājāt, प्रथस्वत VS, पृथु

सप्रथम् RV, VS - तत L, प्रवितत Hariv, Kāv,

etc, विततम् ind VS, etc - विशाल f(श्या also इ) TS, etc

- उपसंवाद्य f(श्या) AV 12.1.2, ChUp, MBh, etc - (the sea)

महापार MBh - स्फुट Kum, Bhartr, Śis - विपला

R - बहुल Suśr, बहुल f(श्या) RV, etc - बृहत्

f(अती) RV, etc - विपुल f(अत) PārGr, MDh, etc - विवृत W

व्यापत - व्यूढ, व्यूढ MDh, Kāv, etc .

II पुल L म-थर f(अत) L वृत्ति RV 1.

133.2, (Sāy) .

approached by wide avenues पृथु-प्रमाण RV as w. as

पतिमा (ifc) Hariv desirous of w. space व्ययस्य काम

बाहुल्यम्

Kaus from giving too w. applicability (to a rule) ५

ind Un 1.36.37, Sch having a w. access or approach पृथु-प्रमाण

RV having a w. forehead (one of the 80 inor marks of a

Buddha) पृथुलतायता Dharmas 85.72 having a w. reputation

पृथुप्रथ Rājat having a w. understanding पृथुप्रस L

having too w. reet स्फुटित ^{made} RV ^{the} w. बहुलीकृत- RBh,

Hariv, Pur making w. उराज RV, उर कुवाज Sāy making

w. strides (said of Vishnu) उर क्रम RV, TUp neither too

w. not too narrow जातिविस्तारसंकट Kam occupying w. space

उर व्यपशस् RV, AV, VS 27.16 of w. extent बहुविस्तार (आ)

Subh of w. renown पृथुयशस् RBh, Hariv, VarBr, प्रथितायशस्

Mālav, पृथुतावस् on the w. earth वर आ पृथिव्याः

opening w. कराल Hricch, Pañcat, R, etc sitting in the

w. space वरसद RV 4.40.5 taking a w. aim समूललक्ष्म

समूललक्ष्म Śis taking w. strides पुमुप्रगामन् RV

' the two w. ones ' (heaven and earth) उर्वर
द्वयम् f du

RV 6.10.4, 10.12.3, 88.14 very w. दूरपार महावदूरिन् R 2.71.2, etc,

महावदूरिन् (Sāy) RV 1.133.2 w. apart विरल f(आ)

MBh, Kāv, etc a w. habitation उरुशयः RV 10.118.8 ' the

w. one ' (earth soil) उर्वर RV 1.46.2, 2.4.7, Śak,

Mn, etc the w. world पृथुमुवनम् Bhartr̥ , पृथिवी

RV, etc .

to be wide विप्रश् विप्रथते RV, TS, Hoar to make w.

व्यच् व्यचति, व्यचते ^{करोति} RV, AV , विकटीकृ विकटीकृ

śis̥ , उररीकृ .

(in phil) an argument wide of the mark रसोमात्रेचारः

Nyāyad, Sarvad .

x

wide-awake प्रजागरुक् mfn Śrīkaṇṭh - विबुध

mfn MBh, Kāv, etc , सङ्बुध mfn R .

widely उरु ind RV .

going widely प्रचरः W, प्रचलनम् W roaming

w. बहु चारिन् mfn AV what goes w. प्रचर mfn W w.

capacious उरु व्यचस mfn RV, AV, VS 27.16 w. extended

सुप्रसारित mf(आ)n R ^w extending उरु व्यचस mfn RV, AV

VS 27.16 , (N. of the dawn (Personified as an Apsaras

or heavenly nymph who becomes the wife of Purū ravas))

उर्वशी RV, AV 18.3, 23, 'VS, ŚBr, Vikr, etc w. known रुढ

Kāv, Sāh w. opened (as eyes) परिफुल्लं Śis w. spread

बहुविस्तार^{mf}(आ)n Subh (also बहुविस्तार^{IL}) .

to become widely known विद्वत्वेगम् .

wide-mouthed adj पृथुमुख Pan 6.2.168 , (N. of

one of the Matris attending on Skanda) पृथुवक्त्रा IBh ,

गुहामुख * IBh 3.16118, Kathās 4 .

widen vb प्रतृ caus प्रतारयति MBh — विकृष

विकृषति विकृषति (विकृषते) KātyŚr .

48924

wideness n उकता TPrāt, उकत्वम् .

widening n विवरः विवरम्
उकत्वम् DhP .

wider adj वरीयस् - पृथुतर - प्रथीयस्.

expressing a wider notion सामान्यवचन Pāṇ 3.4.5

the w. meaning परम् Jaim, Kull w. space (than) वरीयस्

n (abl) RV .

to become wider प्रथ् cl 1 प्रथते (Dhātup 19).

3) (rarely प्रथति) RV, etc to open (the eyes) w.

प्रयुतरीक Ratnāv .

widest adj वीरिष्ठ RV, VS, TBr, R - प्रयुतम MW

- प्रथिष्ठ RV, ŚBr (Pāṇ 6.4.161, Sch) .

casting sideglances with wide opened eyes ३५१३ -

विशालनेत्र ^{mfn} Mricch .

wide-spread adj बहुविस्तीर्ण Vcar .

the becoming wide-spread बहुलीभावः Kathās .

to become wide-spread बहुलीभू बहुलीभवति

Kāv, Pañcat .

'wide-striding' (N. of Vishnu) महिम्नः L ,

पृथुप्रगल्भः RV .

widow n I विधवा

PV, etc, विधवा नारी,

मोषित
विधवा^f विधवार-त्री, विधवार-त्री Pāncat, विधवा^f मोषित

f VarBrS - रण्डा - गतभर्तृका W - अभर्तृका - अपाति

f, अपाति^{Nir} - प्रेतपत्नी Baudh - अवीरा RV 10.

86.9, BhP - अधवा (usually विधवा) L - विश्वस्था

L - मुण्डा Gal, मुण्डिता Gal - काषायवसना L.

II प्रसूयत्री L - जालादि L - प्रसीतपतिⁿ

- यतिनी L - यती L - वितन्तु f W - विश्वस्ता Hear

- वृषभी L.

not a widow अनिधवा RV 10.18. 7, ŚākhGr, etc .

belonging to a widow who has married a second husband

पौनत्रव- mf(आ)n a middle aged w. dressed in red

clothes कात्यायनी L relating to a w. who has married a

second husband पौनत्रव mf(आ)n the son of a w. वेध- वेयः

Śak the son of a w. remarried पौनत्रवः Mn, Gaut, MBh, etc

a virgin w. remarried पुनत्रव f AV, etc a w. in middle

age कात्यायनी L a w. remarried दिधिषु f दिधिषू

a w.'s braid वेधव्यवेणी Hear a young w. बालरज्जा .

widowed adj अनथ f(मा) .

widower n अमेनः RV 5.31.2 - मृतदारः MW

-विधुरः MW .

widowhood n विधवता VarBrS , वैधव्यम् MBh,

Hariv, Kāv, etc - छत्रभङ्गः L .

child-widowhood बालवैधव्यम् ŚārngP a girl who has

the marks of w. (unfit for marriage) वैधव्यलक्षणोपेतान्

width n विस्तारः (ifc f आ) MBh, Kāv, etc, विस्तृतः

f Āryabh - औरवम् gana पृथ्वादि Paṇ 5.1.122

- वरिमन् m RV, VS, AV, ŚāṅkhŚr, वरिमन् RV, AV,

वरिवस् n RV, VS, TS, वरिमन् n RV, वरस् n

RV - पृथुत्वा पृथुत्वम् Suśr, Var, प्राथिमन् m RV, etc - पाथिवम्

ĀpŚr, Sch - प्रथस् n RV - परीणाहः MBh, R, Suśr,

परीणाहः MBh, Kāv, Sūryas, Suśr - विपुलता Śak,

विपुलत्वम् MBh, वर्षिमन् m VS, व्यासः Śulbas,

VarBrS - विष्कम्भः MBh, VarBrS, MārkdP .

according to width अनुप्रस्थ mfn of boundless

w. अनन्तापार mfn the w. in front पुरस्तात्तिमन्त्रमाणम्

KātyŚr .

wield (a weapon etc) vb यम् cl 1 मच्छति

(Ved also मच्छते and Ved ep. यप्रति, यप्रते) RV

- संयुद् caus संचोदयति MBh - (thunder bolt etc)

निम्नश्च निम्नयति RV 7.20.4, 8.50.5 .

the state of ~~wix~~ wielder of thunderbolt वज्रपाणिन्

VarBrS w. of a thunderbolt (said of Indra Agni and Rudra)

वज्रबाहु mfn RV .

wielding a thunderbolt वज्रिन् RV , वज्रभृन् mfn

वज्रवह् m RV , वज्रहस्त mfn (said of Indra Agni

and the Maruts) , वज्रिन् mfn (इण्डिन् (said of various

gods) RV, AV, MBh , वज्रधृक् mfn MBh , वज्रपाणि

mfn , वज्रपाणिन् mfn Hariv .

wife nI पत्नी (rarely पात्नी) RV, etc, (even

applied to cows) पत्नी (rarely पात्नी) RV 1.140.6,

4.24.8, पति f - स्त्री RV, etc - भार्यक ifc

भार्य Br, etc - जाया RV, AV, SBr, etc, जायानि

ifc (Pāṇ 5.4.134) Kāthās 98, Pājat 1.58, जानि,

जानि f जनी RV, VS - (wives) दारा: m pl GrS,

Mn, MBh, etc, दार: Āp 1.14.24, Gaut 22.29, दारा

BhP 7.14, 2, दाराणि n pl Pañc 1.450 - गृहिणी

Śak 4.18f, Ragh, Kum, Pañcat, etc, गृहम् pañcat 3.7.13,

गृहाः m pl Pāṇ 3.1.144, Kās - कलत्रम् MBh, Bhartṛ

Hit, etc — रमणी Kāv, Kathās, BhP, रमा W, रमणा

L, रमा KathUp, MBh, etc, सुराती Hariv, (Sch)

वधुक (ifc) MBh, etc = वधू, वधूजनः Ratnav

— सधमचारिणी MBh, Kāv, etc — सहचरी Kālid, Kathās

— नारी IV, etc (in older language also नारि),

नारीक ifc (mfn) R, नारी (collect) —

पारिग्रहः MBh, Kāv, etc, पारिग्रहः MBh, Kāv, etc —

ऊढा L, ऊढा - पाणि गृहीता HParis, पाणि

गृहीती L, पाणिप्रणयिनी Rājat, प्रिमा ITh, Kāv, etc

- प्रियतमा Kāv, प्रेष्ठा L, प्राणेश्वरी Inscr,

प्राणसभा Git, प्राणेश Kathās - दयिता Ragh 2.

30, Megh 4, Śis 9.70, Kathās, Dhūrtas 2.13 - पुरंधि f

RV 1.116.7, 15, 117.19, etc, पुरंधि पुरंधी f Kālid,

Kathās, Rājat - कान्ता Kathās - (secondself) द्वितीया

L + तलपम् तलपः L - वल्लभा R, Kālid -

योषणा योषन् f RV, योषिना MundUp, Sch - वामा

Pañcar, Sāh - ललना IBh, Kāv, etc - क्षेत्रम् Mn, Yājñ

2.127, IBh, R, Śak, BhP - प्रणमिनी Kalid, Bhartr, Kathās, etc

- विलासिनी - कृतप्रस mfñ MBh 5.1246, Kathās. —

कुशलबुद्धि mfñ - त्रिणीता Npr - हृदयेऽ॥ L —

इष्टादिनि Inser - वीरा L - सती BhP - वश॥

L - वाशिता MBh .

II ग्ना RV, Śāṅkh' 8 - दग् L - धूता W .

accompanied by a wife सपत्नीक mfn ŚrS, Ragh

Kathās, सपत्नी mfn K, सदार mfn ĀpŚr, Ragh, ,

सकलत्र mfn MW acting maliciously towards a w.

भ्रातृक्रोहिन् mfn Kathās adhered to a w. अनुदार mfn

Arni's w. अनन्तप्रिया, हुतशुक्रिप्रिया along with a w.

सबधूक्: Kathās, सहदार mfn MBh another's w.

परदार: (m sg) परदास: (m pl) Mn, MBh, etc, पर-

परिग्रह: Mn 9.42.43, परतत्प्रा: m pl Āpast, ,

परकल्यम्, परशेत्रम् Mn, परोदा Sāh, परकीया

Sāh, अन्योदा Sāh any mark of good fortune (sp of ...

hood) सौभाग्यचिह्नम् Mn any w. वधू f RV, etc ,

भागिनी, वार्णिनी L any young w. धानिका L attach-

ed to one's own w. स्वदारनिरत mfn Mn 3.45 attended

by a w. सस्त्रीक mfn Ap'r attributes of a w. जायात्वम्

Mn 9.8, MBh 1.3024 a bad w. कुभाया MarkP, Kathās, कुवधू

f Kathās 19.30 , कुरत्री (gana युवादि) VarBrS,

Kathās , कुकलत्रम् VarBrS the becoming a w. स्त्रीभावः

Kariv being a w. while still a girl कुमारिदारा P 6.3.32,

Kās a beloved w. प्रियसहचरी MB bereft of one's w. ^{दार} हतः

mf n born from ~~ext~~ rival w. सापत्नेय mf(इ)n Kull on मा

In 9.198, सापत्नेय mf(आ)n born of a young w.

मानिनि mf(इ)n Pān 4.1.116, In 9.1.10 & 172, Yājñ B.

129, MBh, Kariv. MBh the business of a w. पत्नीकर्मणि

n Br the character of a w. जायात्वम् In 9-3. MBh 1.5034

a chief w. ज्येष्ठभार्या W the chief w. of a king राजमाहिषी

f Hear cohabiting with one's own w. स्वदारगामिन् In 6.1.1

ThGr concerning a w. आधारिन् ind Pāṇ 2.1.6 Sch

the condition of a w. भार्यात्वम् in, K thās the consecrated

w. of a king महिषी W, etc, महिष्यः f pl dependent

on a w. दाराधीन mfn in 9.18 destitute of a w. अप-

रिग्रह mfn Sur 1.54 devoted to a w. रमणीयः mfn

Subh a docile and obedient w. वश्या W equal to

a w. भार्यासिन् mfn VI faithfulx w. सती Kāṭ, VarBh,

in, etc fearful of the destruction of w. and children

^{भति}
पुत्रकलत्रनाशः mfn IV a first w. प्रथमाविता IV for the

first w. of a kin महिषी IV, etc, महिष्यः I pl III-

owed by a w. अनुदार mfn a fond but pert young w. अति-

^{दा}
मिश्रबधनवो fond of one's w. प्रियकलत्रः IV for each w.

प्रतिपत्ति- ind Appl, Del the fourth and least respect

w. of a prince पालागती f IV, IV, IV, IV, IV giving w.

रत्नीगः

जानीदा, जनीदा mfn IV 4.17.16 going to mother w. अन्य I

In a good and virtuous w. सती Kāv, Varāṇ, IV, IV, etc

a good w. सुकलत्रम् Koth's apaha de w. भानु I ,

भानुमती h vin a bad w. कुभार्य in III ,

कुस्त्रीक in V 133 , कुदार in V 133 h vin a beauti-

ful w. शुभजानि in Pān 3.4.134 , sch , भद्रजानि

in KV h vin a good looki ng w. दक्षिणीयाकान्तः Gen 1 100 ,

ch h vin a w. पत्नीवत् in KV , 133 , दारिन् in V ,

सहदार in III , भायवत् in III , सभाय

वत्

सभायिक in III , k , Pāncar , सजाय in III , जानि

जनीवत् mfn RV, (Soma), जानिमत मत् mfn RV

Gr 1.9.9, सरत्रीक mfn RV, कलत्रवत् mfn RV,

Drish, etc, कलत्रिन् mfn RV, having many wives

For 'drish' (M. o. drish) उर्वरीवत् mfn VI XXXX

having no other m. अनन्यजानि mfn RV 1.1.1 1.1.1

no m. अदारः, अवधूक mfn RV, अजानि n (AV)

अजानिकः, अरत्रीक mfn RV, विजानि mfn

AV 5.1.1.33, अमेनः AV 5.1.1.33 having only m. 1.1.1

(said of the world) रत्रीशेष mfn RV 1.1.1

एम चारुण Vikar S. -- , L the husband of a w.'s sister

ਭਾਲੀਮਰਿ ਭਾਲਘੂਠ: ੨੨੧, ਸਾਰਿ ੨੨੧

संस्कृत भाषा. भाषाशास्त्र: संस्कृत भाषा. कनिष्ठा

नृपवल्लभा : सहधर्म चारिणी

R, ... सहजता में ... सहस्रमिणी

सहधर्मचारिणी, सहस्रता

Hostel, सहधाप्रिजा = सहधाप्रिजा. वनिता वि. वि.,

etc. सर्वोत्कर्षादिभिः जमाद्वयः ३३,

नाम अपनीक अपनीक

subject अस्त्रीजित् fn one who has won his w. वश्यका

HW one's own w. स्वदारः , (a w. solely attached to

HW husband) स्वीया fn one who has won his w. स्वकीया HW one who

approaches one's w. परतत्पगामिन् fn one who has

taken a w. ऊढभाय fn one who has taken a w. आहिताग्नीयार्थि , वित्तजानी

fn HW one who intrigues with another's w. पारजायिकः

fn , पापुजायिन् fn Vishn , पारजाया one who lives by his

w. आत्मोपजीविन् fn Comm one who loses his w. after

the 48th year रजडाशमिन् fn HW one who loses his

living by his w. वर्णा २: (only ") one whose w. is

dead मृतदारः MW, मृतस्त्री mfn AitBr, Comm one who

takes a w. दारपरिग्रहः m I, प्रतिग्रहीतृ m MBh, R an only w.

एकपत्नी m a translation of his w. दारत्यागिन् m

for 180 ruled by one's w. भार्याजित mfn Hariv a Saus-

rule ruled by his w. भार्यासौश्रुतः m 1.2.69, 70 a second

but heretofore w. उपो m 1.11.37 a second w. पुनर्भा

for a senior w. ज्येष्ठभार्या m 1.11.37 a second w. दारत्वद्वयम्

In 8. 37 इंकरप्रिया Kathās , (H. of

Prasāda) शम्भुशान्ता पति, शिवयोषित् ०१, १.२.१९०५

Prasāda) शिवसुन्दरी ०१, १.२.१९०५, १.२.१९०५, सापत्न्यः

Prasāda) १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५, सापत्न्यः

Prasāda) पूर्वजः A a son of the father's first w.

ज्यैष्ठिकेयः (१ कल्याणार्थं TBr 2.1.8.1, Tandyas १.१.१.१)

Prasāda) १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५

Prasāda) १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५

Prasāda) क्षेत्रजः (soil पुत्र) Boudh, Gout,

Prasāda) १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५, १.२.१९०५, परिग्रहत्नम्

जनित्वम् जनीत्वम् , जनित्वम् जनी-

त्वम् कौस्तभम्

धीन

युवादि , केस्रता दमित्त

उपस्त्री

er the death of the first पुनर्दरिद्र्या

विवाहः AV, etc , दारकर्मन् परिग्रहः

प्रतिग्रहणम् , प्रतिग्रहः , लाघुवयम्

उपसमनम् हस्तधारणा

tribe, etc a virtuous w. रुप्राता w. विराट w. वरुणाप्रिया

is not present अपत्नीक w. विराट

is not present (a kind) जगतीजानि - विराट

कुमारम्

v. and hill दारसुतम् विराट 1.175 w. विराट w. र-अति

(गवाएव), र-अतिकुमाराः w. विराट a w. विराट

दारगवम् विराट 3.1.77 w. विराट जायापती w. विराट

(राजदन्तादि) विराट 4.6.7.9, विराट 4.3, विराट, विराट

13.533 , जम्पत्यौ w. विराट राजदन्तादि विराट 1.1.11, विराट ,

कम
जायाम्-पति sg Divy 535 & 599 w. a w. of life

प्राणबहुभा Pancit ' sg Divy 535 & 599 w. a w. of life (marriage) दाराधिगमनम्

in 1.112 w. in addition to each it is proper to marry

another आधीवेत्तया, आधीवेदनीया, आधीवेद्या a w.

married according to the Arsha form आधीवेद्या a w.

married by the Arsha form of marriage आधीवेद्या Arsha

14.1 a w. married later (when another) कनिष्ठा in 9.

1.2 a w. murdered जायाद्ध in Pān 1.2.52 a w. not

regularly consecrated with a king भोगिनी a w.

of (i.e.) मानिनी the w. of Lakshmi लक्ष्मजाया

RV 10.109, १ कठी L, कुन्ती L, कुकट्टी

L the w. of a deity (the w. of Lakshmi) प्रकृति I

the w. of Agni अग्निायी RV 1.1.1 3.5.46.8 the w. of

of a god देवपत्नी RV, 1.1.1, देववधू RV, देवयोषा

RV, 1.1.1 the w. of a deity प्रसूषा RV the w.

of a hero लक्ष्मी (i.e. w. of (इ)) I the w. of a

him राक्षी RV, etc, (who being shut up in the

inner apartments never sees the sun) असूयम्पश्या Pān

3.1.36 the w. of a learned man प्राज्ञी L the w. of a

man of the second caste शत्रिणी Pān 4.1.40, with the

w. of a man who intends to make a journey प्रवत्स्यत्पत्निका

L the w. of a Muni वत्सा L the w. of an Adhvaryu

priest अध्वर्यु Pān 4.1.6, with the w. of an elder

brother प्रजावती L the w. of an old man वृद्धपत्नी

Pān 4.1.34, with the w. of another परस्त्री Pān, परिग्रहः
अन्य

In 5.1.2, लालम् (only -), परपत्नी In, Kathin

the
the w. of a Med. Brahmin सामग्री I the w. of a

servant मिडरी Pān 5.5.1, Vārtt the w. of

stranger परपत्नी In, Kathin the w. of a teacher गुर्वी

the w. of great Indra 'महेन्द्राणी (आदि) the w.

of Indra इन्द्रपत्नी RV, 7.3, इन्द्रा इन्द्राणी, पूतकतामी

Up 1.73, Sch, श्वेतवह् (श्वेतौही, श्वेतवाही)

Pān 5.5.71, Vārtt, Wop 5.6.55, etc the w. of Indra (vis)

कामपत्नी- Kāmapatnī, (रति) (in epic poetry) the

w. of Kāmacandra and daughter of Janaka, King of Mithila.

~~Kāmapatnī~~ capital of Videha सीता the w. of Rama पत्नी सोम

the w. of Sūrya or the sun सूर्या, संज्ञा ' w. of

of the gods ' (an Apsaras or nymph of heaven) अमरसूत्री

L, अमराङ्गना Kathās the w. of the god Sūrya सूर्याणी

Vop the ^{w.} of the moon चन्द्रकान्ता ' w. of the sea'

(a river) समुद्रयोधित् f Vear , (a river) समुद्रपत्नी

Ragh ' a w. possessor ' (a married man) स्त्रीप्रत्न m

Bhatt a w. presented together with many others for choice

उर्वरी AV 10.4. 1 a w. 's brother स्यातः RV,

etc , स्यातः , स्यातकः Cāṇ,Prab , स्यात , स्वश्रुः

Kathās आत्माधीनः L , आत्मवीरः L , कुम्भितः L ,

वाक्कीरः L , वारकीरः (only -) , वागीरः Gal ' the

w.'s duty ' (sexual intercourse) सहचरी धर्मः Hariv a w.s

elder brother अवल L a w.'s elder sister ज्येष्ठः स्वश्रु

f L , कुम्भितः L w.'s father स्वश्रुः RV, etc

the w.'s mother एव शू f a w. solely attached to her

her band रवीया ah a w.'s niece पत्न्योदनः, पत्न्योदनम्

her a w.'s sister स्याती IM, झाती a w.'s

sister's son कष्टभागिनेयः L ' w.'s treasure ' (a dagger

) स्त्रीकोडाः L a w.'s younger sister हाती L,

कोति कुचिका L, ~~xxxxxx~~ यान्त्रिणी L w. taking दोरा-

पसंडः Tejn 1.56 a w. who helps a husband in

fulfilling duties सहधर्मचारिणी R, a gh, Uttarar, सहप्रता

Hariv a w. who helps in the fulfilment of duties ^{परी} सहधर्मि

Mh, R a w. कुदारा: m pl Subh a w. wholly devo-

ted to her husband परोपकारैकरसा W a w. whose husband

has married an additional wife अध्यूता a w. who shares

duties सहधर्मिणी L wishing for काम काम, जनी

mfn AV 2.30.5 with a w. सभार्य सभार्यक mfn 123h, n,

Pancar, सहभार्य mfn IV, सहयोषित् mfn R, सहपत्नीक

mfn Apār, सहपत्नि mfn R without R ti (w. of Kāra)

अरतिक mfn Kathas with w. and children सगृह mfn

After the ^{word} the w. नारीवाक्यम् 1W the younger sister

of a w. कनीयसी L a younger w. कनिष्ठा Mn 9.1.22

a young w. वधू f Śis, वधुका L, वधुटिका Prasaṇṇa,

वधूटी Bālar, वध्वटी L, वधू f RV, etc

the youthful w. of a cowherd गोपवधूटी Bhāshāp .

to become a wife again पुनः ind (with शू) to

desire another man's w. देखीय Nom देखीयाति Śāntiś

1.26 to desire a w. रक्षीय Nom रक्षीयाति Śāntiś

to make any one one's w. कलत्रिकृ Vindh to represent a w.

रमणीय Nom रमणीयते Sak to take (a w.) परिग्रह

परिगृह्णाति, परिगृह्णीते Sak, Pañc , संवह् cl 1 संवहति,

संवहते RV , निविश निविशते (rarely निविशति)

RV , निवह् Ā Kathās, Vet, Pañcat, वह् cl 1 वहति,

वहते RV, etc , परिवह् परिवहति (Pañ 1.3.8.2, Sch)

RV. DhP , दारानूक् दारान्प्रकृ RV , प्रकृ प्रकरोति, प्रकुरुते,

प्रकृजोति, प्रकृजुते etc (with दारान्) RV to

wish for a w. जानीय Nom AV 4.2.72, जनीय Nom RV

4.17.16, 7.94.4, AV 6.82.3 .

wifehood n पत्नीत्वम् Mārkaṭ, आयत्त्वम् Mn, Kathās .

रञ्जीत्वम् MBh, R, etc, रञ्जीता W .

wild adj I वन्य f(आ) VS~~xxx~~, etc, वनज

Śis, वनजात Hit - आरुय f(आ) IV, AV, KātyŚr, MBh,

etc - आरुयक, अरुयभव Pañcat, अरुयचर Pañcat,

अरुयजीव I - जाङ्गल W, अग्राम्य - उद्युर

Śis 5.64, Ragh, Kathās, etc - रौद्र f(आ, इ) IV, etc,

रभस f(आ) RV, etc - रौवापद Anarghar - उन्माद^{वत्}

Kathās - अज्ञाना Hairs, ŚBr, Bhp - दृष्ट MBh, Kāv, etc

- रवच्छन्द f(आ), रवच्छन्दक W - (through joy)

उन्मुक्त Prasanna .

II इन - उध pres p दोधा RV - भूर्जि

RV - योगित L - वारण f(इ) RV, AV .

not wild अनुन्मत्ता, अनुन्मादित AV 6.111.1-4, अनु^{न्माद} .

(esp) any large wild animal महामृगः Vāgbh be-

longing to a w. beast स्वापद Pāṇ 7.3.4, (शौवापद)

the chase after w. beast स्वापदानुसरणम् ^{RV} coming from w.

animals मृगमय f(इ) bir consisting in w. rice (as

food) नैवार TS, TBr, ŚrS consisting of w. flowers

वनपुष्पमय f(ई) Kathās different from w. वनेतर

Rough fighting with w. beasts वीरंधरः (only L) a for-

est bounding in w. animals मृगवनम् rough frequented

by w. beast स्वापदसेवित MW a garland of w. flowers वन

मालिका B&P growing in a w. state इन्द्रकृष्ट Dh gr-

owing w. शिमिजावरी TAr (Sāy) , वनेद्वय Dh ,

जात

अकृष्टपच्य AV, VS, TS growing w. in a forest रेवच्छन्दवन

Hit infected by w. beast स्वापदसेवित MW, स्वापदाचरित Dh

a kind of w. animal उत्तः A. 12.1.49, VS, 12.1.49, VS, 12.1.49, VS

kind of w. animal frequentin the boughs of trees मृग

in Suśr, पर्णमृग a kind of w. animal मृगमातृकः

मृगमातृका Car, Suśr a kind of w. Sowl रज्जुदातः Vishnu,

रज्जुदातकः Yājñ a kind of w. grass पक्षिवाहः L

a kind of w. plantain दारुक्कदली L, वनदारु a long tract

of w. country दीक्षारण्यम् Br made of w. rice (as food)

नैवार TS, TBr, Srs a particular w. animal पराशरः Bhag. 7-

atig plenty of w. animals सुमृगम् AV produced from

w. animals मृगयस्य f(इ) Mir relating to a w. beast

इौवापद Anarcher relating to a w. beast खोपद

Pen 7.5.9, (इौवापद) relating to the w. ass पारस्वत

f(इ) AV resamum growing w. बाहुजः n a w. animal

(as buffalo, monkey etc) आरज्यपशु n fm, etc ,

आरज्यः ChUp , वनचरः m, n, etc , खोपद n AV,

Apr , (applied to a person) चण्डमृगः Buddh,

L , मृगयस्य n AV 5.10.7 , पशु n a w. beast खोपदः

स्वापदम् IV, etc, शरिः m L, मृगाः IV, etc a .

boar रदासुधः L w. eat अरण्यमाज्यं (रः) the w. cit-

ron-tion पवनी L (v.l. पचनी) a w. cock (Dw--

don Gallus) कुकुटः (ifc f आ 4.1.14, 11)

कुकुटकं: L, कुकुभः 13.3835 w. cotton रुवीना

L the w. cotton (रुवी) ^{पसी} अरण्यकापसी, अरण्यक L w. also-

phant अरण्यगजः Pāncat a w. elephant गिरिचरः 11

a w. lion वनकुकुटः L a w. lion वानराक्षः (v.l.)

वा (3 वा ५) , पुष्पकुकुटः L a w. lion (1000)

वृक्षः) वनमानुषः forest plant वन्यः wild plant

अरण्यकदली L. w. rice अरण्यधान्यम् L., अरण्यशाहि

L., लृणधान्यम्, लृणावनम्, लृणोद्भवः L.

state अरण्यधर्मः state, रौद्रता R. H. i.

to be will दृष्ट 14 दृष्यति 14, 15, etc.

ind Mit relation o m. मारव म. (इ) n ed sacrific

co m. म सारथ्यम् Dr m. वनगु

of IV, AV the n. of warly m. भव कान्तारः, भव-

कान्तारम् (१) I वल्लुरम् I .

to become a village मरुभू मरुभवति Kathās .

willc n वृजनम् RV, वृजनी AV 7.30.7 .

willc n बुध्दिपुरःसरं, बुध्दिपूर्वः (आ)

going willingly स्वैरवृत्ति going w.

(an elephant) मतेगः MBh, Śrutab .

स्वैरम् , स्वैरता , स्वैरवृत्ति

स्वैरिता - प्राकांभ्यम् - स्वतन्त्रता

- प्रगतभता , प्रगतभत्वम् - निश्चारकः

आतिच्छन्दः

आतिच्छेदः) .

संक्रुप् संकल्पयति, संकल्पयते

मनसा ॥ ४७, ॥ - वश ॥

(Dhātup 24.71) वशिष्ट RV, AV .

अभाविन् अभाव्य ॥

will — कृतु — प्रयति — नशः

— धृति — धर्मि — संकल्पः

— आ — संकृष्टि — छन्दसु

— छन्दः

आशयः — अभिलषितम् — काभ्या

Ragh, etc .

II केतः — चेतसः

— मनसु — प्रतम्

सर्गः रा. ह, सी. .

अवस्था of will विवक्षता Rajat establishment of

an object by (strength of) w. संकल्पसिद्धि f. Āpast acc-

ording to a persons w. यथाचित्तम् fālātim according to XXX

one's own w. स्वेरम् and Rajat, Vāc, etc, स्वरुच्यम्

and Rajat, Vāc, etc according to one's w. अनुपवधम् and Rajat

धियान्

according to XXXX Rajat w. यथाधिया, according to w.

तथा अनु, अनुसक्त संकल्पः (12) + यथाभिमतम्

and Rajat, Vāc, etc, यथाजोषम् and Rajat Rajat

according to v. यथाकामिन (यथाकामित्वम्) धर्मः,

अथ वा अथ, यथाकामिन according to v. यथाकामिन

(यथाकामिन), यथाकामिनी (यथाकामिनी) स्वयच्छरेण

अथ वा अथ, यथाकामिनी (यथाकामिनी) स्वयच्छरेण

यथाकामिनी: यथाकामिनी स्वयच्छरेण

स्वयच्छरेण: यथाकामिनी स्वयच्छरेण

यथाकामिनी: यथाकामिनी स्वयच्छरेण

यथाकामिनी: यथाकामिनी स्वयच्छरेण

यथाकामिनी: यथाकामिनी स्वयच्छरेण

... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

... , ... , ... , ... , ...

1. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

2. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

3. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

4. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

5. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

6. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

7. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

8. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

9. संस्कृत-संज्ञा-सूचिका (संस्कृत-संज्ञा-सूचिका) , 1. 1. 1. 1.

the ... (...) ...

the in ...

in the ...

in for the ...

of ... (...) ...

...

a written will disposing of one's property ...

willed adj देवपर W .

' strong willed ' (resolute) दृढवृत्ति Āpast ,

दिक्षु L .

to be willed वक्ष्मोय MW .

willing वाञ्छा I वञ्छा II (आ) वञ्छा, वञ्छा, वञ्छा, उशत्

उशान् - वञ्छान् IV - संकल्पात्मक I - प्रमनम्

IV - (sold of a girl) स्काम II (आ) वञ्छा

Mn, Yājñ - समनुवर्तिन्^R .

II लुक् IV, AV 8.10.3 नित्यलीक Mn, A, etc

प्रोत्पन्नय J. 1. 1. 1. प्राञ्च IV - रश्मि IV - प्रोत्पन्नय

IV, श्रुति - IV, श्रुति, श्रुति - (असी) IV, प्रोत्पन्नय

IV, श्रुति IV - राशु (असी) IV, A - हयत् IV .

one who is willing to व्यवसित (loc dat or inf)

RV, Bur, व्यवसित वयस्य व. to राममानस (loc)

RV w. to do anything व्यवसित RV 3.7.3 & 7.11.3 (Pāṇ)

1.4.50, Vārtā 2, RV 1) 2.17.1 & 4, Vā with a w. RV

नित्येकीकेन चेतसा, नित्येकीकेन हृदा with a w. mind

नित्येकीकेन चेतसा, नित्येकीकेन हृदा Hsh .

willin n वशीतम् Jan 5.1.58, Vol. 3, col. .

to be willing मनसाव with मन to be w. to

व्यवसो व्यवस्यते (sp. also व्यवस्यते) (cc, int

अर्थम् ifc or inf) HPr, etc not to be w. to

give up निप्रियाय Non निप्रियायत (ccc)AV .

willingly कामम् ind RV, TS, AitBr, SBr, ChUp, Jn, etc

R, etc, कामत् ind Jn, Yajñ, etc R, प्रकाम. ibc

प्रकामम् प्रकामत् ind Jn, etc कामकारत्, कामकारत्

कामकारत् ind Jn, etc कामात् ind Jn, etc मनसा

मनसा ind प्रियेत् Hit (v.1. etc प्रियेत्

Pāṇ 3.1.13) प्रियेत् ind Pāṇ 3.1.13- स्वाम् ind VS,

etc, स्वाम्, स्वाम् प्रियेत् ind - अनु स्वाम्, स्वाम्

अहर्णायमन्त्र

अनु, स्वाम् अनु, स्वाम् अनु, स्वाम् (ind

TR 3 - स्वाम्, स्वाम् RV - स्वाम् in in tr RV

RV 1.58.2 & 139.1, 5.1 .2, 9.83.19 & 102.

1, 10.31.1 निर्व्यालीकम् निर्व्यालीकम्, ind - फर्मोसम

ind L मेहमा (also with दृष्टव्य) V विशल्यम ind

D's श्रुष्टि ind - साम (ibe) साम्ना, साम्नी. —

सु ind RV, etc .

to be willingly heard श्रुष्टेयम् mf TS, ŚāṅkhŚr

bearing w. श्रुष्टेयम् mf RV mf w. परम nd TS, etc.

~~xxxxxx~~ RV, etc w. mf (also with निर्व्यालीकम् mf TS, etc)

w. yielding milk (also cow) श्रुष्टेयम् mf RV 1.136.5 .

win vò I विन्त विन्त (मरुत) विन्त + इ,

MEH, etc (by conquest) Si cl 1 WINTER WINTER,

etc (in gambling) जि cl.1 जयाति, जयते RV, etc.

प्राज - प्रजापति - AV, etc, पराजि प्रजापति 1 Bh, 15 v,

etc. उज्जि ^य उज्जस्यति AV, TS, ŚDr, TBr, etc. आसि AV १.

27.15, AitBr, TāṇḍyaBr , (in b r t e play etc) 7-11-7

निर्माण. प्रकाश MBh, Mn 11.80, etc, विनिर्ज

विनिर्देश मह, न. रूप कागज × १४३५ रू २०, etc

अभिसेध अभिसेधयति acc) ChUp — वन् cl 1 (Dhāt.)

up 13.19.20, 19.42) वनति (Ved also वनते) , cl

3, (Dhātup 30.3) वनति, वनते RVx , AE (bottles)

सह cl 1 सहते (Ved and cp. also सहति)

and exception lly साहति) RV, AV, Br, A, ~~exactly~~ Dhāt .

II अनुरज caus अनुरजयति अभिषह RV 10.

159.1, caus, Nir — (as by presents) अभिसंधा R 4.54.5

ग्रह cl 9 ग्रहणाति, ग्रहणीते, ग्रहणीते RV, etc —

गव्यन्ध गव्यन्धनाते 10th, Pañc गव्यन्धनाति, गव्यन्धनाते

प्रकृषात्, प्रकृषत् etc RV १०.१४२.

2 मृज cl 2 माष्टि (Ved also मृष्टे and

cl 6 मृज्वात् मृज्वा) RV 1.174.4 मृ (v.l. मृ

and मृ) cl 5 (Dhātup 27.13) मृषोत् (in Veda

also मृष्यते) RV, RS, Br, TUP, aus मृष्यते 1 Br मृष्यते

मृष्यते मृष्यते ŚBr, etc (cl 1 मृष्यते

(less correctly मृष्यते) (Dhātup 28.2) मृष्यते, etc .

to win anything from मृष्यते cl 1 मृष्यते, मृष्यते

Siddh , यण cl 1 यणत (eg. also यणति)

(instr) (acc) IBh to w. as a friend प्रियं क , कुरुते

RV to w. by gambling गृह cl 1 गृहते (instr)

(acc) IBh 2.7f to w. from अपति TS to w. in addition

अपति RV 6.35.2 to w. over अनुजी , समाराध

caus समाराधयति IBh, Pur , साध caus साधयति

RV, etc., कृता caus कृत्वायति IBh , प्रतिग्रह

प्रतिग्रहयति, प्रतिग्रहते R , ह cl 1 हरेत (less corr-

ectly हरति (Dhātup 22.2) Hn, Hn, etc , (by

bribing) हृ cl 1 हरति (less correctly हरति)

(Dhātup 22.2) Hn, Hn, etc , भिद् caus भेदयति,

भेदयते Hn, R → संयुज् caus संयुजि वि B. udh, Kām,

समम् सममेत RV to w. power over (hearts etc)

समीक स्वीकारोक्ति, स्वीकृता Daś, BnF to w. the

prize धनम् जि .

to become ~~xxxx~~ won over भिद् pass भिद्यते

Kāv, Pu' .

to cause to win जि caus जापयति VS 9.11f, TS 1.

7.8.4 & ŚBr 5.1.5.11f, Āśvār 9.9 to endeavour to w. over

उपाय desid उपेयसि MaitrS 2.1.11 , Kauś, Gobh

1.9.5 to seek to w. over वन desid विव्यासी, विव्यास

RV to seek to w. उपवन desid उपिव्यासी RV 6.15.6.

आवन desid आविव्यासी RV 1.41.8 to try to w.

आभिदि desid आभिदिषीषति Śusr to wish to w. जि

जिगीयस, जिगीयस (Pāṇ 7.33.57) AV 11.5.18,

TS 2, ŚBr, ŚāṅkhŚr, MĀh, etc , अवसि desid (f

जिगीयस-) ŚāṅkhŚr .

wind vb अग cl 1 अगति L caus अगति

L अगति अगति or अगति MBh, Kaus, etc (as

a snake.) अगति cl 7 अगति AV 1.27.2 — अगति

अगति TS, AV, ŚBr, ŚrS .

to wind about विप्रसर्पति Hariv to w. in

different directions व्यावर्तते (rarely P) MBh to

w. round संवेष्ट caus संवेष्टयति KātyŚr, विवेष्ट caus

विवेष्टयति वेष्ट cl 1 (Dhātup 8.2) वेष्टते Sāh ,

अनुवेष्ट caus अनुवेष्टयति, विवेष्ट caus विवेष्टयति

निवेष्टा R , स्वजते 1 (Dhātup 23.7) स्वजते

(rarely स्वजते) MBh, Kāv, etc , योक्त्रय Nom योक्त्रयात्

MBh , परोक्षेय - परोक्षेयत् Susr , परोक्षेय परोक्षेयत्

Kum. , सम्प्रेष्य caus सम्प्रेष्यते Susr , परोक्षेय परि-

ष्ठात् KātyŚr , विग्रथ (विग्रथ्य) विग्रथनात्

ŚBr, GrŚrS , विग्रथ P Comm on TS 1.2.7 , विग्रथ

विग्रथति H riv , परिहृय परिहृयते Kāth, ŚāṅkhŚr ,

परिहृय Ā AV , परिहृय परिहृयते to w. through

उद्धृते

उद्धृते ŚBr, KātyŚr to w. upwards उद्धृते उद्धृते

41600

MBh .

wind n I वायु m RV, etc - वातः RV, etc,

Hit वायु वायु m L पवनः MBh, Kāv, etc पवमानः

VS, TS, Kāv, Rājāt, पवः L वायु-लक्षः, वायु-लक्षः L वायु-लक्षः

Mn, MBh, etc मरुत मरुतः m pl Kāv, Pur, etc मरुतः

śak, मरुतः v समीरः MBh, Kāv, etc, समीरः (ifc.

f n) MBh, Kāv, etc (of the body) समीरः, समीरः

L, समीर - ईरः ईरणः Suśr, प्रमोचनः MBh, R, etc

(also of the body) स्वरानः MBh, R, Suśr, स्वारिणः

m L प्राणा m pl AV, ŚBr प्राणसम्भूतः प्राणतः

(Un 3.127) L, प्राणायाम L ओप्रासख L, & ओप्रासख L -

ओप्रासख IEh ओप्रासख m D as ओप्रासख ,

ओप्रासख L (also in medical sense) ओप्रासख m IEh

Śivag, R, Susr, VarBrS ओप्रासख Dharmasarm ओप्रासख

(IEh, Śis) , ओप्रासख (Megh,) m ओप्रासख m L ,

ओप्रासख W ओप्रासख L, ओप्रासख n IEh 3.11193, ओप्रासख

ओप्रासख n IEh 12.13569 ओप्रासख m R 6.32.153 ओप्रासख L

ओप्रासख m L ओप्रासख m L - ओप्रासख Bhp 10.14.11

Topikak: (only L) - स्वस्विकः L स्वस्विकः - L स्वस्विकः

MBh 3.14616 मयस्विकः m L सुपिः Un 1.57, Sch

सुपिः m L सुपिः m L सुपिः L नभस्विकः

m MBh, Kav, etc नभः प्राप्तिः L, नभस्विकः L सुपिः L

सुपिः L स्वस्विकः Un 3.83, Sch. तातः L अन्यः

m Un 4.2, Sch - तातः W - स्वस्विकः L - स्वस्विकः m inf(आ)

n L स्वस्विकः L स्वस्विकः L तातः m नभस्विकः

स्वस्विकः L - स्वस्विकः nom of स्वस्विकः m - स्वस्विकः m L

— ११०५५ L ११०५५ m L ११०५५ L ११०५५

m L ११०५५ L ११०५५ L ११०५५ L ११०५५

L ११०५५ L ११०५५ L ११०५५ VS 15.5 (Mahich)

११०५५ M ~~xxx~~ Kir ११०५५ L ११०५५ m L —

११०५५ L ११०५५ m R — ११०५५ Gal ११०५५

m Harav ११०५५ m L ११०५५ L ११०५५ m Un 3.

52 ११०५५ L ११०५५ L ११०५५ m

(only W) ११०५५ m L ११०५५ L ११०५५ L —

११०५५ m AV, etc ११०५५ — ११०५५ L

(in med) Ashtāṅg 1.11.1, 4.11.1 L - जलमुषा.

L - जलमुषा. L - जलमुषा. 1Bh 2390, Sak 5.4, Kum, etc.

जलमुषा. Git 1.35 - जलमुषा. W - जलमुषा. mfn

(in Veda only found in connection with जलमुषा) RV 1.

164.46, 10.149.3, AV 4.6.3, VS 12.17.72 - जलमुषा.

जलमुषा. m L - जलमुषा. L - जलमुषा. m L - जलमुषा.

L - जलमुषा. Sāy on RV 1.161.13 जलमुषा. L - जलमुषा.

L - जलमुषा. Vās - जलमुषा. L - जलमुषा. m L - जलमुषा.

W - जलमुषा. m L - जलमुषा. L - जलमुषा. Pāṇ 3.2.42,

Sch, अभिहित - Pan 3.2.32, Sch, Sah विश्वसु m L -

विद्यगति m L - पावन m L - गोसुः L - प्रकम्पन.

Sis - पावकः (only L) - पावकः L - दैत्यदेवः

L हेष्टक m (nom) Susr - बहः L, प्रबहः

L वाहः L - बहति m (only L) - बहन्तः L -

भृशिरः L भृशिरः बावदेवः L - राहः m L

सरण्यु m L - सरिमन m Un 4.147, Sch - सूकः L -

सरह f (prob) m Un 1.133, Sch, सरहः Un 4.105,

Sch - सृणिकः (only L) - अङ्कति m L - अञ्जति m अञ्जती

L - प्रषदाश्नः. Hcar - प्रषदाश्नः. L = प्रषदाश्न - प्रषताम पवि

m .

II अनेधस m L - अपाकु (prob) m L - आवि

m L - कृषोत्पाकः. L - तक्षित्वम् m Un 4.115 - दृष्टः L -

द्वितीयः Un, Vr - दानु m L - पः (only L) - प्रजिनः

L - मीवा - मृगाङ्कः L - भक्तिः L - मोहनः L -

लघुधर, लघुधर m Un 1.134, Sch - लोहधर(१)HW - यः

only L - नः (only L) - नीकः Un 3.47, Sch - नोद्धम

(only in loc) L — बेष्टुम् Unvr — शेषाहकः L — शारः

L — सः (only L) — सर्वः L — सादः

m L — सुनरः L — शूकः L — सूराकु m Un 3.71, Sch —

रूपः L .

able to bear every wind (said of a ship) सर्ववातसह

mfn MW accompanied by the w. (as a forest fire) समीरण

mfn MW affected by w. disease वातिक mf(ई)n L, 1

mfn W affected with w. disease वातोपरुह mfn Susr, वातुल

mf(अ)n L against the w. प्रतिवातम् ind KātyŚr, Śak, Pañcat,

प्रत्यनिर्गम ind IV allaying w. (in the body) वातिक

वातापत्तय

mf ($\frac{1}{2}$) n Pat arising from the w. and from the bile

mfn GaruḍaP arisen from w. वातजा mfn AV attended with

w. वायुमत् mfn AV, ŚrS the bands of the w. वातरन्ध्रः

f pl ŚaitrU, Sch ' bad w. ' (a fart) दुर्वातः L

वायुभूत

become like the w. वायव्य mfn W being in the w. etc

वात्य

क्रैडि mfn VS belonging to the winds क्रैडि mf ($\frac{1}{2}$)

n ŚBr 11.5.2.4, Āśvśr 9.2, ŚāṅkhŚr 14.10.7, KātyŚr 2 & 4,

Sch belonging to the wind वायव्य mf(इ) n PārGr,

MBh belonging to w. etc वातीय mfn W consisting of

w. वातमय mf(इ) n MaitrUp, Sch, मरुन्मय mf(इ) n

Hear a cold w. शीतल वायु MW derived from the w.

मारुत mf(इ) n Mn, Hariv, etc destitute of w. वायुहीन

mfn MW (disease) coming from the w. of the body पवनप्रभवः

Susr the east w. पूर्ववायु m Var equal to the

velocity of w. वायुवेगसम mfn R, exciting w. (in the

body) वातक mf(३) n Pat exposed to the w. for a

year सेवतरप्रवात mfn ApŚr fanned by the w. (as a forest

fire समीरप्रवात mfn MW a favourable w. अनुवृत्तवायु m

feeding on w. वातभक्ष mfn R the fetters of the w.

वातरज्ज्वः f pl MaitrUp, Sch ' fleet as w- ' वातायनः L

a forest w. वनवातः Śak free from w- निवातः mfn

Pañc ' friend of the w. ' पवमानसरवः Śis ' fruit of the

w. ' (hail) मरुत्पक्रम W given by the god of w. वायव

mf(इ) n PārGr, MBh the god of the w. वायु m RV, etc.

(father of Hanumat and regent of the north-west quarter

of the sky) मरुतः m pl Kir, Rājat, पवनः MBh,

Īāv, etc, पतमानः VS, TS, Īāv, Rājat, प्रमेतनः MBh,

R, etc समीरः L, समीरणः (ifc fआ) अनिलः

मारुतः Mn, MBh, etc मरुतः, वसनः MBh, R,

Susr, नित्यगो m L, शुष्म m L, (sometimes

represented as having a deer for a vehicle) मृगवाहनः L,

लघुगः L grass moving (w.) तृणसंचारः mf n Āp

a great w. महावातः

Itam a great of w. व्याममुद्गरः I

' having a excess of w. ' (gouty) वाय्वश्वेक mf n Divyāv

having the nature of the w. वायुमय mf(ई) n ŚBr, MBh

वालेहमन mf n Mahidh ' having the w. as charioteer '

(Agni or fire) वातसारथि m L ' having the w. for a

friend ' (fire) वायुसरवः , वायुसरवि m L having the

winds for horses वाय्वश्व mf(आ) n Tār—(fire) having

wind as companion वातसरव mf n BhP, (fire) having

w. as friend वातरसः mfn B P ' the having w. like

duties ' (~~xxx~~ penetrating everywhere (as a king by means

of spices) मारुतव्रतम् IW high w. अतिवातः → वर्षाप्रभञ्जनः

W → वातगुल्मः high w. in the rainy season शश्यावातः L

शश्यामारुतः Pārsvan 6.52 , शश्यानितः Kāśikh 88.

98, शश्यामारुतः m Amar inflated with w. वातुलः mf (क्) n

L a kind ~~xxx~~ of w. सुवहः Gol , विवाहः Śak. Sch .

शिमेदुत mfn MaitrS , रसिलेकम् (ifc f क्) like w.

वायुवन् ind ITh , वायुसम् mfn W living on w.

पावन mf(इ) n Nīlak a lotus flower agitated by

the w. प्रवातनीलोत्पलम् Kum mild w. लित, लेट्ट m L, —

मिरतः L a moderate w. neither too gentle nor too

strong हारितः L 'mouth w.' (breath) वदनपवनः

Śak, वदनमाहुतः Śak movement of w. (~~the~~ in the body) :

वाताशोभः Kathās the noise of the w. हृत्क्षी L

not too much producing w. (in the body) नातिवातल mfn

शब्दसम्भतः

Susr the origin~~ing~~ of sound (applied to the w.) ह

Hariv pressure of the w. (of the body) upward (so as

relating to the w. जयव mf(ई)n PārGr, MBh, वायवीय

mfn Yājñ, Suśr, etc relating to w. etc वातिर mfn W,

relating to the w. मारुत mf(ई)n Mn, Mariv, etc

समीर mfn Bāler removing disorders of the w. वातः

mf(ई)n, वातजीव mfn Suśr sacred to the god of w.

मारुत mf(ई)n PārGr, MBh sheltered from the w. निवात

mf(अ) n MBh, Kāv, etc 'shelter from w.' (?) (a partic

part of a garment) वापानम् TS so as to be ~~prote~~ prote.

-oted in a hut against w. कुटीनिवातम् ind Pār 6.2.8,

Kās ' son of the w. ' (W. of Bhīma) वातपुत्रः L

a strong w. स्वरि ३.४१. L suffering from w. disease वातलेपनः ६

mfn Pāṇ 5.2.129 swift as the w. वातर mfn W →

वातमज mfn Bhaṭṭ ' swift w. ' (a burricane)

जवानिः W a vehement w. विवातः ShadvBr w. acc-

ompanied by rain इतः L the w. agitated by the wind

wings of Garuḍa सुपुण्ड्रः ११.१. १३ w. and rain वातापजन्त्यौ ११

m du RV 10.66.10 इतः इतः L the w. as a kind of

demon producing madness

वायु-

m Kād, Vcar w. as one

of the humours of the body वातः

Kathās, Suśr, etc

समीक्षा

वायु, मारुत, पवन, अनिल, w. as one of the humors or rasas of

the body आन्तः

w. banner

मरुद्देवजम्

L

w. bell-

ied ' (having the belly swollen from flatulence) गोलाकारेन

mfn Suśr ' w. bile ' (a form of rheumatism) वातपित्तम्

W w. blowing

वातधम

mfn Vop

the w. blowing from

मलयमरुत

Lankā

वायुः

Vcar w. (blowing) from Malaya

!

n Amar a w. blowing in from पुरोमास्तः Ragh ' w. born '

(N. of a Hanu-mat) वायुजातः W , (N. of Hanu-mat)

वायुरात्मः W , - (as odour) वातयज्ञ mfn Bhp. , (N.

of Hanumat) रेखः ' w. circle ' (the circular mark-)

वातमण्डली

ing of a compass) वातचक्रम् VarBrS , (a whirl wind)

L ' w. cloth ' (a sail) वातपत्रः Kathās → (a sail)

महावृक्षः Kathās ' w. cluster ' (a tree high w .

etc) वातपूरः ' w. corner ' (the north west quarter)

वायुकोण. W ' w. destroying ' (cusing wind)

disorders) वायुघ्न nfn W (the plant Ingudi or Angira

pushpa) अग्निलान्तिः ' w. disease ' (any disease sup -

osed to arise from a diseased state of the w. in the body)

वातरोग. सूक्ष्म, तारुण्य, (inflammation (of the eyes))

वायुकोण nfn w. driven वायुकोण nfn LV, AV a w. dri-

ven cloud : वायुकोण Inscr w. driving वायुकोण nfn

Bhatt w. drops. रवपूरः L w. during the autumn रावपूरः

L ' w. eater ' (a serpent) वाताशः वाताशिनः m L v, h jat

w. emitted from the body वातः - m Lh 4.117 ' w. fever ' वातज्वरः

(fever arising from vitiated w.) वातज्वरः Cat a w.

following from behind (opp to puro-m-ruta) पश्चात्पूरुताः hagh

a w. from behind पश्चाद्वातः TS w. from the hen ~~hagh~~ of

a dress रिग्वतः - ĀpGr ' w. fruit ' (hail) वायुकल्पः

L w. first वातप्रथमः - m Lh IV, Ār the w. god वातदेवः

IV, etc ' w. goer ' (a horse of the sun) वातारः

L , (a bird) वातगामिनी - m L w. (in the body) and

blood वातरक्तः Suśr. w. in the stomach पृथुः I.

a w. less नेमी f L, नेमी I '... lord' (the

tree Pentreptera Arjuna) विसर्गः L the w. of tree

body वायुः Hariv, Sāṅkhyak, Vedāntas. (five)

अमोघः (ifc f अ) Suśr. w. (of the body) व्यामन

m. R. w. passing (round window) मारुतापनम धूमः

' w. path ' (H. of a parti region in the atmosphere)

वायुपथः Hariv, R, (the atmosphere) वायुत्मेन

m (?) n L ' w. pl es ' (the atmosphere) वायुस्थिति

L ' w. princes ' (a class of deities) अनिलकुमाराः m pl

Jain the w. produced by a c owrie काष्ठ m L the w.

preceding a thunderstorm पुरोवातः ChUp the w. raised

in winnowing corn फुल्लफालः L the w. raised in winnowing

rain फुल्लफालः L फुल्लफाल ' w. seized ' (epileptic)

वायुग्रस्त m n V , (effected by w. mad) वायुग्रस्त

m n V rBPS, Des ' w. seizure ' (a part of disease) वायुग्रस्तः

Pancar 'w. sign' (dust) समोरलक्ष्मन् n 113, (dust)

वायुकेतु n L, (dust) वातकेतु n L, (cloud)

जातध्वनः L 'w. son' (N. of Hanumat) ईरपुत्रः

'w. stroke' (a violent gust of w.) वाताहते f Kathās

the w.'s wife जातपत्नी AV the w. that flows at the

end of a bridge कल्पवायु n V w. words अभिवातम् ind

Pr 'w. way' (all holes & round window) जाताध्वन्

m BHP w. with cloud मेघवातः L. thw w. with rain

मेघवातः Ratnav. शशानिकः. Kōshh 88.9, रश्मि-

मेघवातः in lower w. wind rain शशानिकः. P. ravan .50,

शशानिकः I. without w. अवातः rain for 14, with the

w. ~~blowing~~ blowing in the same direction अनुवात in

Mn 2.203 .

' heavy transient winds ' (H. o. a. rest सुशानिकः)

Looking out of the forty nine Aniles of winds आनिलः

one of the 49 v. वातः m~~an~~ Vahnip one of the outer

w. of the body (causing the closing of the eyes) कुम्भः

Valentia the region of the w. विरासी 7.

Mind of mind-power प्रत्याध्यानम् Suśr .

winding up राज

Jan 2.1.00, 10h - द्वार

IV .

any winding plant लता Mn, MBh, etc a bounding in

windings भुजमर्न् xxii iv 3.53.2 w. about विर्यापेन्

MBh, etc , वक्रव लता (अरी) iv w. along its

banks रोमलिका I w. comes वक्रगर्त I along its w.

comes a little वक्रम् (वक्र) w. line of MBh

above the level (in water) रोमलता (I), रोमलिका

(100) v. towards the left वासावते इति .

winding n आभोगः वि. वि. भुजा अवतः

xx h, wh, whr - (a) whr भुजा, गुम्फ नमः .

the whr whr in the whr उद्ग्रथनम् व. आग्रथन

the whr whr in the whr उद्ग्रथनम् व. आग्रथन

the whr whr in the whr भोगः वि. वि. भुजा अवतः

आवापनम्

I furnished with windings भोगवत् mfn

भोगेन mfn R, BHP, etc grant w. महाभाग MW

महाभाग mfn BHP # () having 5

यथापते

महाभाग (आ.) ()

महाभाग () नक्काषी

उक्तेवः () महाभाग

ग्रन्थम् () पश्चिमम् पारिवेयः

पारिवेयः () पयस्यः पारिवेयम्

पारेगयणम् परिषीवणम् KātyŚr the state of

भोगत्वम् .

पाण्डुदुर्लभसौख्यम्

ālit white w. sheet पाण्डुदुर्लभ Lalit .

— 100 — आचार्य

वक्रावाहम् = wind-instruments (coll.) मोक्षम्

a kind of self-instrument गणेश, गणेश 144. in

music) hind w. पाव. , (in music) पाविका ,

५४५/५: Sapit., वक्रलालम्, वक्रलाली_L, वक्रनालम्

L the blowin of a v. *Thymus* r. *Thymus* in sound

of a w. Yachem L.

अवात ३(आ) ११-१-विषयना

(31) VarBrS .

प्रतिष्ठान संख्या ३१०८८ दि. ६.११.१९७७.

* wind-machine ' (an apparatus for ventilating)

वातयन्त्रम् Car .

वातयन्त्रम् वातयन्त्रम् , वातयन्त्रम्

वातयन्त्रम् - प्रशीवक , प्रशीवक - अर्थकोट

प्रशीवक

~~प्रशीवक~~ ~~गुह~~

लेमा ~~रिक्वि~~ life Hear ~~वातयन्त्रम्~~ ~~वातयन्त्रम्~~ लेमा S

रिक्वि Rajat 7.775 - वातयन्त्रम् Gal .

वातायनस्थ

गत

वातयन्त्रम् वातयन्त्रम् , वातायनस्थ

~~वातायनगत~~
गवाक्षत

वातायनगत

जातम्

गवाक्षत

वातायनगत

गवाक्षः

गवाक्षः

~~वातायन~~

गवाक्षः

गवाक्षः

गवाक्षः

वातायनगत - गवाक्षः - मूषा

कुहम् - वातायनगत

the way through the w. जातमार्गः

लात्ताय नमः, द्वारुकलकम

प्रश्न: संस्कृत भाषा का उद्भव कहाँ ? संक्षेप में बताइए ।

(30) n Car .

windowless निर्गोक्ष mfn Kam

कण्ठनालिका, कण्ठप्रणालिका

भाटिका AV .

मरुतः

पञ्चवातायः

अथवा

(in medicine) any morbid affection of windy humour

वायु m Suśr ' having w. nature ' (N. of the planet Sat

-urn) अनिल प्रकृति very w. अतिमातृ (in medicine)

the w. humour वायु m Suśr a w. place प्रवातम् TS, etc

a w. weather प्रवातम् TS, etc .

